REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI

(Numér de Duminecă 39).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Tîrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 214.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 29 Septemvrie (12 Octomvrie). 1902.

## NOU ABONAMENT
LA
## „GAZETA TRANSILVANIEI“.

**Cu 1 Octomvrie st. v. 1902**
se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

**Prețul abonamentului:**

**Pentru Austro-Ungaria:** Pe un an 24 coróne, pe șese lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

**Pentru România și străinătate:** Pe un an 40 francĭ, pe șese lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

**Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:**

**Pentru Austro-Ungaria:** Pe un an 4 coróne, pe șese lunĭ 2 coróne

**Pentru România și streinătate:** Pe un an 8 francĭ, pe șese lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

*ADMINISTRAȚIUNEA.*

## Clădirea nouă a dietei.

Incă în anul 1880, pe când Colomau Tisza era tare și mare, dieta a decis sĕ-șĭ facă o nouă clădire în care sĕ încapă și magnații și deputații și tot ce se învêrtesce în jurul lor. S'a calculat, că cheltuelele clădirii vor face 12 milióne și jumĕtate, căcĭ era vorba de a se ridica un palat mare și pompos, care sĕ fie unic în felul lui.

De atuncĭ până aḑĭ cheltuelele s'au îndoit și din visteria țĕreĭ s'au cheltuit pentru acéstă clădire până acum 24 milióne florinĭ, o sumă colosală cu care, décă s'ar fi folosit pentru îndreptarea sorții poporului, s'ar fi putut ferici o țéră întrégă.

In acest palat măreț și bogat, aurit dela coperiș până la fundament, s'a deschis Mercurea trecută noua sesiune a dietei.

Miliónele, cu carĭ s'a edificat clădirea cea nouă a parlamentului, ating aprópe cuota anuală a Ungariei. In fața acestei sume colosale de banĭ, ce au inghițit'o ziduri1e nouei clădirĭ a dietei, fără voe ne vine în minte miseria poporului din cele mai multe ținuturĭ, care se îmbracă rĕu și se nutresce și mai rĕu, ne revócă în memorie școlele luĭ părăginite, învĕțătorii peritorĭ de fóme — firesce cu esceptiunea celor de la școlele de stat — și cât de puțin se face, ba nu se face nimic, pentru-ca poporul, care duce în spinare sarcinile publice, sĕ se deștepte și îndeosebĭ sĕ devină mai îndemânatic de a câștiga și sĕ i-se deschidă căĭ și isvóre de muncă, de câștig pentru sine și pentru ca sĕ acopere marele trebuințe ale fudulieĭ de putere și de națiune mare a celor de la cârmă.

Ce folos, că palatul dietei e așa de strălucit, când în țéră domnesce atâta miserie și amărăciune. Bine ar fi, décă deputații carĭ se numesc cu mândrie „representanții țĕrei“, ba chiar „părinții patriei“, ar lucra mai înțelepțesce în casa cea nouă decât în cea vechie. Căcĭ lucrările sĕvêrșite în casa cea veche, nu vor servi în istorie spre lauda simțului de dreptate și de libertate a trimișilor națiunei așa ḑise alcătuitóre de stat. Ba faptele sĕvêrșite de ei vor fi pentru tot-déuna o admoniere cum nu ar trebui sĕ mai lucreze în viitor ca sĕ pótă dobêndi și róde bune pentru întărirea și înaintarea statului.

Cum s'a lucrat în casa cea vechie a dietei, vedem în deajuns. Când s'a încheiat pactul cu domnitorul și cu Austria, acésta s'a făcut pe lângă legĕmêntul, ca și popórelor nemaghiare sĕ li-se asigure esistența și desvoltarea națională prin lege echitabilă. S'a și adus o lege pe care șoviniștii umblă aḑĭ, sĕ-o desfiinteze o lege care nu s'a ținut, ba cu privire la care au anunțat miniștrii chiar înaintea dietei și a țĕrii, că nicĭ nu se va ține. Și de ce nu? Fiind-că popórele nemaghiare nu vor sĕ cugete și sĕ simtă așa cum cugetă și simt miniștrii, cu toțĭ ai lor.

Cât-va timp totușĭ s'a ținut puțină sémă de acea lege și Maghiarii de tóte partidele se prefăceau a fi indignațĭ, când Nemaghiarii se plângeau în contra tendințelor de maghiarisare. Curênd a apus însĕ și acéstă sfiélă, ce o mai avéau în fața legei naționalităților adusă la 1868.

Așa au urmat apoi legile despre virilism, despre arondarea comitatelor cu scopul vedit de a face din minoritățĭ majorităţĭ, chiar și în comitatele nemaghiare. Au urmat legile pentru introducerea limbei maghiare în școle, legea pentru kișdedovurĭ, restrîngerea dreptului de întrunirĭ, înființarea de kultur-egyleturĭ, închiderea de gimnasii și școlĭ nemaghiare, colonisările cu ciangăi etc. din banii statului, până ce în cele din urmă ajunserăm acolo, unde stăm aḑĭ, când oficioșii și neoficioșii bucĭumă pe tóte tonurile, că maghiarisarea cetățenilor românĭ, slovacĭ, sașĭ, șvabĭ, este o necesitate de stat.

Décă deputații și magnații nu vor șterge tóte aceste păcate și multe altele sĕvîrșite în casa cea vechie a dietei și décă în palatul cel nou nu vor stărui a restabili înțelegerea și iubirea între popórele de diferite limbĭ din țéră, atuncĭ e pagubă de cele 48 milióne coróne, ci și de doi banĭ, ce s'au spesat pe acel palat, peste mĕsură lucsurios.

Foile maghiare și jidovescĭ, ca sĕ îndulcéscă pilula amară a cheltuelelor nebune, ce s'au făcut pentru noul palat al dietei, scriu, că acest palat va vesti vécurilor viitóre energia națiunei, care a sciut sĕ se afirme și sĕ-șĭ manifeste geniul prin ast-fel de clădirĭ grandióse.

Edificiile cu mult mai pompóse și grandióse ale Romanilor, Grecilor și a altor popóre marĭ istorice, sunt de mult ruine, praf și cenușe, dér virtuțile și instituțiunile lor de cultură trăiesc și aḑĭ și ne servesc ca model. Décă Maghiarii nu vor lăsa în urma lor altceva, decât câte-va edificii pompóse, lucsóse și mult costisitóre, a căror strălucire se datoresce jertfelor bietului popor contribuent, atuncĭ posteritatea puțin va vorbi de ei și și mai puțin îi va vorbi de bine.

## Revista politică.

La 8 Octomvrie n. s'a deschis *sesiunea dietei unguresci*. Dieta s'a deschis de astă-dată în noul palat, care a costat țéra nu mai puțin de 22 milióne florinĭ (44 milióne cor.) Ședința era sĕ fie un fel de inaugurare solemnă a palatului acestuia grandios, dér ea a degenerat prin „iscusința“ kossuthiștilor în scandal și tumult, cum nu s'a mai vĕḑut. Indată după deschidere, vice-președintele partidului kossutist *Barabás* Béla a atacat cu estraordinară patimă și furie guvernul lui Szell, pe tema negocierilor cu Austria în afacerea învoielii vamale, precum și pentru rolul, ce l'a jucat în acéstă afacere Majestatea Sa și contele Goluchowski. Tot-odată a mai întrebat pe guvern, de ce n'a luat parte la serbarea centenarului lui Kossuth.

In discursul sĕu Barabas a atacat și Coróna și dinastia, esprimându-se în mod necuviincios despre Majestatea Sa, căruia i-a imputat, că voința lui ar fi, ca Ungaria sĕ fie esploatată și nimicită în privința materială de către Austria. Vorbele lui Barabas au fost secondate din partea deputaților din stânga estremă koșutistă și s'au auḑit la urmă chiar și strigăte de: *jos casa domnitóre*!

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Labarul*) Gintei nóstre.

Frații noștri, frații noștri
vin la noi din depărtare,
Sĕ-i primim cu brațe 'ntinse
și cu dor adênc și mare;
Ei păstrară atâtea seclĭ
și credință și iubire
Și labarul gintei nóstre
falnic plin de strălucire!

De la Roma și Florența,
de la Neapol, din Torino,
Din Veneția, Palermo,
din Milan, din Solferino,
Din Italia frumósă
aḑĭ sosi alésă flóre
Sĕ 'nvêrtéscă hora mândră
sub al României sóre.

Vin sĕ cânte imnul vesel
de 'nfrățire, de isbândă
Și sĕ smulgă din ogóre,
iérba veștedă, plăpândă;
Căcĭ Traian, ei sciu c'aicea
a sădit numai lăstare
Falnice, colonĭ din neamul
cel mai nobil, cel mai mare.

Vița de eroi ce vorba le-a fost sfântă...
Pomenire
Au rĕmas ale lor fapte
în întréga omenire,
De aceea până astăḑĭ
orĭ și cine se mândresce
Când descinde dintr'o rasă
nobilă care trăesce,

Lângă Tibru.... Frații noștri,
au sosit cu o solie
De la Roma cea bĕtrână
pentru tine Românie:
„A trecut amara-țĭ viĕță,
întristată, viforósă
Te ridică și te prinde 'n horă
mândră și voiósă“.

Ai Danubiul albastru,
ai Carpatul ce doinesce,
Ai feciorĭ și mândre fiice
Mamă*) care te iubesce;
Ai mii turme, mii cirede,
grâu cu aurite spice,
Ai lăstarĭ frumoși și falnicĭ,
speră 'n viitor ferice.

De la Roma și Florența,
de la Neapol, din Turino,
Din Veneția, Palermo,
din Milan, din Solferino,
Din Italia frumósă
a sosit alésă flóre
Sĕ 'nvêrtéscă hora mândră
cu frați bunĭ și surióre.

Sĕ-i primim cu brațe 'ntinse
ca în ḑile de serbare
Pe ei carii vin din țéra
cu florĭ vii, albastră mare,
Sĕ ne spună că acolo totul cântă:
dor, iubire,
Că labarul gintei nóstre
fâlfâe în strălucire.

25 Septemvrie 1902.

**Smara.**

*) Stindardul.

*) Roma.

## La așa cap, așa căciulă.

Un boer, la o ḑi mare,
Sfântă ḑi de sĕrbătóre,
— Vĕḑêndu-șĭ hambarele
Pline, și coșarele,
Cum erau învêrfonate
Cu bucate adunate —
Se hotăresce sĕ facă
Un chiolhan. Sĕ mai petrécă.
Și trimite vatajĭ multĭ
Incălțațĭ, unii desculțĭ
La cimotii (rubedenii)
Și la prietinĭ, sumedenii,
Rugându-i, ca sĕ poftéscă
La dênsul, sĕ chefuéscă.

Dér unui poftit îi vine
Sĕ se 'noredințeze bine,
Cam ce fel de chef o fi
Și 'ncepe a-l iscodi
Pe vătășel întrebând
De petrecerĭ, rênd pe rênd:
— Da,... ce-i bre? Vr'o masă mare?
— Nu! Nicĭ nu sciu ce gând are.
— Póte c'o fi vr'un botez?
— Nu! Nicĭ asta eu n'o crez.
— Orĭ, póte vr'o cumetrie?
— Nu! Da sciu eu!? De-o fi... fie.
— Vr'o clacă, vr'o șeḑĕtóre?
— Nu! Că doră-i sĕrbătóre.
— Atuncea-i vr'o cununie?
— Nu! Nu, nu póte sĕ fie;
C'atuncea 'mĭ spunea și mie.
— Bine bre, da prost mai eștĭ!
Tu nu scii nicĭ sĕ grăescĭ!
Stăpânu-tĕu n'a avut
Un alt om mai priceput?
Cum? Tocmai p'un prost ca tine
Sĕ te trimită la mine?
— Ba, ómenĭ are el multĭ!
Toțĭ deștepțĭ și pricepuțĭ;
Dar boeru s'a gândit,
S'a găsit mai nimerit,
Sĕ mĕ trimită mai bine
La d-ta, chiar pe mine.

(„Cr.“)

**E. Bălcan.**

Din partea guvernului a rĕspuns ministru-president Coloman *Szell.* El a încercat sĕ respingă atacurile la adresa corónei și a guvernului, declarând că monarchul n'a influințat în nicĭ un chip negocierile asupra pactului. Guvernul n'a participat la serbarea centenaruluĭ lui Kossuth, pentru-că Kossuth până la sfîrșitul vieții sale a privit casa domnitóre de Habsburg ca incompatibilă pentru Ungaria, și astfel a violat sancțiunea pragmatică, basele constituției unguresci.

Ședința de la 9 Octomvrie a fost mai liniștită. Cu tótă declarația ce a făcut'o Barabas în ședința precedentă, că partidul sĕu nu va primi nicĭ un fel de pact cu Austria, totușĭ a doua di kossuthiștii au fost mai stîmpĕrațĭ. S'a vorbit și în ședința acésta despre Kossuth, dér koșutiștilor nu li-a succes a-l scóte din pepenĭ pe Szell, care a declarat, că aștéptă liniștit judecata „națiunei“, pentru cuvintele ce le a dis despre fostul „dictator“.

*

In curênd se va deschide și *parlamentul austriac.* Fóia oficială vienesă a publicat deja rescriptul împĕrătesc prin care „Reichsrath“-ul e convocat pe diua de 16 Octomvrie. Telegrame din Viena spun, că guvernul austriac vré sĕ întrebuințeze timpul cât va dura sesiunea parlamentului, pentru a resolvi proiectele pactului și nu va presenta, decât proiecte de legĭ de neapărată trebuință. Guvernul ar vré sĕ garanteze o liniștită lucrare a parlamentului prin aceea, că va încerca sĕ reguleze *cestiunea limbei* în Austria. Va da șefilor de partid proiecte gata în privința acésta, cerêndu-le părerea. Tot-odată Koerber va reîncepe conferențele de împăcare cehogermane. Prima conferență se va ține în 14 Oct. Tóte provinciile imperiului vor fi representate. Că ce se va alege din tóte aceste încercărĭ, nicĭ chiar ministrul president austriac nu scie.

*

Mult s'a vorbit în timpul din urmă despre *mișcarea revoluționarilor macedonenĭ*, și telegraful aduce dilnic scirĭ alarmante despre isprăvile, ce se pretinde, că le-ar face bandiții bulgarĭ în Macedonia Scirile cele mai nouĕ din Sofia spun, că colonelul bulgar *Iancoff* a telegrafat comitetului macedonean, făcêndu-i cunoscut, că în Macedonia se proclamă revoluția generală. Acésta sĕ se fi întêmplat deja, și la Djumaia, unde fierberea e mai mare, sĕ fi fost chiar lupte înverșunate între Turci și Bulgarii rĕsculațĭ. Contra-comitetul macedonean négă adevĕrătatea acestor scirĭ.

Turcii însĕ iute și degrabă vor isprăvi-o cu revoluționarii. Lucrarea acésta i-o înlesnesce acum și vrăjmășia dintre cele douĕ comitete macedonene (Mihailowski și Sarafoff). Aceste douĕ comitete nu se pot înțelege între sine.

## Studenții italienĭ în România.

Miercurĭ au sosit în România 17 studențĭ italienĭ, carĭ veniră de la congresul „Corda Fratres“ din Veneția împreună cu studenții românĭ, ca sĕ reîntórcă visita, ce o făcuseră la Roma studenții românĭ.

In tot drumul lor de la Predeal până la Bucurescĭ, s'a făcut studenților italienĭ o manifestațiune și o primire din cele mai entusiaste. Tóte gările erau frumos decorate și întesate de lume imensă, care venise sĕ aclame pe studenții italienĭ.

La Predeal d-l N. *Bușilă*, președintele comitetului de primire, a urat bună venire studenților. D-l *Oroveanu* i-a salutat în limba italiană, ca pe representanții falnicului stejar al Romei, care vin pe pĕmêntul României. Apoi adresându-se către studenții românĭ, a dis:

„*Studențĭ Românĭ*!

Suntem trimișĭ aicĭ în văile Carpaților de a vĕ saluta pentru succesul, ce ațĭ avut în încredințarea marelui principiu de viață al naționalității nóstre. Datoria vóstră la Veneția a fost, cât vețĭ avé inimă de simțit, voce de vorbit, cestiunea națională sĕ fie cea dintâiŭ, cea mai mare și cea mai principală a vóstră preocupare. Astădĭ, când voi peste hotare ațĭ făcut sĕ fâlfâe cu mândrie drapelul scump al patriei nóstre, întréga suflare românéscă va striga cu bucurie Trăiască România!

Traiască Puterile ce priveghéză fericirea țĕrei nóstre!

Dixi et salvavi animam meam.“

D-l căpitan *Pănculescu* a salutat pe studențĭ în numele Ligei Culturale, secția Predeal. Rĕspunde studentul italian *Persico* salutând pe „frații românĭ, purtătorii culturei în Orientul Europei“. D-l *Giglio Toss*, cunoscutul și entusiastul filoromân, mulțumesce din inimă pentru entusiasta primire.

Asemenea primire li-s'a făcut studenților italienĭ la gările Azuga, Bușteni, Sinaia, Câmpina, *Ploescĭ*, unde au sosit la órele 9 și un sfert. O mare mulțime de lume eșise spre întimpinarea studenților. Sute de lampióne și stégurĭ tricolore fâlfâiau în aer. Când trenul sosi în gară mii de ómenĭ agitau pălăriile și batistele, stégurile fâlfâiau, ér musicele regimentelor 7 și 22 infanterie intonau imnul regal italian. Studenții italienĭ au fost ridicațĭ pe sus de cetățenĭ. In restaurantul gărei li-s'a dat studenților italienĭ un banchet. S'au ținut discursurĭ înflăcărate.

La **Bucurescĭ** trenul a sosit c'o întârdiere de o oră. La gara de Nord eșiră spre întimpinare numeróse societățĭ cu drapelele lor. Societatea italiană „Umberto Marguerita“ eșise cu musica bersaglierilor; Liga culturală cu drapelul albastru al d-relor din Sibiiu. La sosirea trenului în gară musica bersaglierilor a cântat imnul italian, ér enorma massă de public (la 30,000 ómenĭ) a isbucnit în urale nesfîrșite. D-l Romus *Iliescu*, președintele comitetului de primire, salută pe studenți în limba italiană, ér d-l Al. *Petrovicĭ*, ajutor de primar, rostesce următórele cuvinte:

„A trebuit puterei timpului și a geniului gintei latine, ca după douĕ mii de anĭ de la Divul Traian, voi, tinerile vlăstare ale acelora, carĭ au format mândrele și nebiruitele legiunĭ în Dacia, sĕ se întêlnéscă cu tinerele vlăstare ale acelora, carĭ au rĕmas în Dacia, însemnând chiar pe ceriŭ calea lui Traian. Trunchiul format aci de Divul Traian și-a îndeplinit cu bărbăție rolul ce i-a fost însemnat, și pășesce cu încredere în viitor, căcĭ pe ceriŭ stă însemnată calea lui Traian, pe pământ sunt încă urmele podului de la Severin, masa lui Traian de pe valea Oltului și mulțimea inscripțiilor, carĭ ne vorbesc de gloria și fala nóstră străbună.

„Frațĭ de dile bune ca și de dile rele, Românii din tóte părțile vĕ privesc cu drag, ér capitala României vĕ primesce cu brațele deschise.

„Trăiéscă Italia!“

Se forméză apoi un imens cortegiu compus dintr'un șir lung de trăsurĭ. Erau și placarde luminóse cu inscripții: „Vivat Italia“, „Vivat Roma“, „Vivat Corda Fratres“, „Vivat studenții italienĭ“. Pretutindenĭ lumea aclama pe studențĭ. La strigătele de „Trăiéscă Italia“, Italienii rĕspund în românesce „Trăiéscă România“. Tóte clădirile din Calea Griviței și Calea Victoriei, pe unde mergea cortegiul, erau decorate cu drapele italiene și române. Erau iluminate Ministeriul finanțelor, liga Culturală, Clubul conservator, Clubul național liberal etc. Cortegiul s'a oprit la clubul liberal, unde d-l M. *Ionescu*, consilier comunal, a rostit o înflăcărată cuvêntare în limba italiană, bineventând pe studenții italienĭ.

*

In strada Brezoianu luminată de multele lampióne și de trei marĭ becurĭ electrice, carĭ împrăștiau în stradă valurĭ de lumină și printre care se putea ceti în luminĭ electrice colorate: *Eviva Romania e Italia.* studenții se opresc în fața localului „*Universului*“, aclamând pe directorul lui, d-nul Luigi *Cazzavillan.* Acesta adresându-se studenților a rostit următórea cuvêntare:

„*Scumpĭ cetățenĭ!* In numele societății de ajutor reciproc și de bine-facere pentru Italienii din România, vĕ urez bunăsosire în acéstă ospitalieră țéră, și pe deplin convins, că escursiunea vóstră în „Roma Orientului“ — cum pe drept a numit'o onorabilul d. Baccelli — va face ca legăturile de amiciție și fraternitate între nobilele popóre român și italian, sĕ fie mai strînse. Trimit din adêncul inimei mele un strigăt de bucurie, un strigăt de „Trăiéscă România!“ „Trăiéscă Italia!“ „Trăiéscă studenții românĭ și Italienĭ!“

In acest timp se aruncă florĭ din balcon studenților.

*

Studenții se îndreptéză în urale și în strigăte entusiaste spre str. Sf. Ionică, unde se află localul „Uniunei studențescĭ“.

Aci cu mare greutate pot străbate înăuntru studenții și persónele învitate prin cărțĭ speciale, date de către comitetul de recepțiune.

Salonul „Uniunei“ este decorat în chipul cel mai splendid cu florĭ și verdéță. Păreții sunt tapisațĭ cu tricolorul național și cu portrete, representând visita studenților românĭ la Roma și la Atena. In salon este servit un bogat bufet de confetăria Riegler; studenții italienĭ sunt învitațĭ de colegii românĭ și tratațĭ cu tot felul de articole, și cu vin bun, în mijlocul unei generale manifestațiunĭ de înfrățire italo-română. Studenții s'au aclamat reciproc și au petrecut în modul cel mai cordial.

Studentul *Persico* Giovanni, vice-președinte senior al soc. „Corda Fratres“ din Roma, a ținut o mică cuvêntare, în care a spus, că scia deja cum-că aicea pe malul Dunărei locuesce un popor frate, dér că nicĭ-odată nu ar fi credut ca acest popor sĕ fie atâta de entusiast. D-sa a mulțumit în numele colegilor sĕi și a tuturor Italienilor rĕmașĭ în țéră, — dér carĭ simt ca și dênșii, — publicului bucurescean și studențimei universitare române, pentru primirea entusiastă ce li-s'a făcut, și care va rĕmâne pe vecĭ neștérsă din inimile lor.

A terminat, aducênd salutul Romei, cetățenilor și studențimei române.

D. C. *Xeni* (român) a mulțumit studenților românĭ pentru manifestațiunea de astă-séră, care a făcut un mare serviciu causei române.

La urmă s'a servit ceaiu.

După órele 1 din nópte studenții italienĭ s'au retras în apartamentele lor, reservate la hotelul Englisch.

*

Joi diminéța studenții italienĭ au visitat „Fundațiunea universitară Carol I“. De aicĭ plecând au făcut o plimbare pe calea Victoriei, apoi s'au dus la Teatrul Național, unde li-s'a servit un dejun. Primul toast fù ridicat de d-l M. *Ionescu*, care închină pentru Regele și Regina Italiei. *Giglio Toss* a rĕspuns închinând pentru Regele și Regina României. D-l St. *Sihleanu* vorbesce în numele Universității și închină pentru Italia și Roma; d-l *Demetrescu* pentru prințul Colonna, primarul Romei, unde au fost așa de bine primițĭ studenții românĭ. D-l *Onciu* ține o cuvêntare istorică arătând originea Românilor, și închinând pentru Roma și gintea latină. Studentul italian *Magni* propune sĕ se trimită telegrame Maj. Lor. Regelui României și Regelui Italiei. Se primesce în vii aclamațiunĭ. Se mai trimit telegrame ministrului italian de instrucție Nassi, prințului Colonna, primarul Romei, și primarului Veneției.

Tot Joi la órele 3 p. m. s'a dat în palatul Ateneului un mare *festival artistic* în onórea studenților italienĭ.

Programul sĕrbărei a fost: „Marșul regal italian“, executat de societatea corală română „Carmen“; „Scena pastorală română“ executată de d-l Elinescu, „Mândrulită dela munte“ cântată de d-na Camilla Mihăilescu. Recitărĭ de d-l C. Nottara. „La Turnu Măgurele“, piesă într'un act de V. Alexandri, cântece naționale, „Sentinela română“ disă de d-l V. Leonescu, dansurĭ naționale și „Marșul regal român“.

*

Vinerĭ, la órele 11, studenții italienĭ *au visitat școlele* din strada Neptun.

Toțĭ Italienii s'au aflat presențĭ în timpul visitei și musica societății italiene a cântat imnurile italian și român.

Cu acéstă ocasiune s'a oferit studenților un vermut.

In aceeașĭ di la $12^1/_2$ óre studenții italienĭ au luat parte la un dejun oferit de cercul italian în localul sĕu din calea Victoriei nr. 54.

Lunĭ 30 Septemvrie, la 9 și jum. óre séra, avù loc banchetul pe care d-nul Cazzavilan, directorul „Universului“, îl oferi studenților italienĭ.

La acest banchet au luat parte presidenții și vice-presidenții diferitelor asociațiunĭ studențescĭ românescĭ, precum și aceia ai comitetului de recepțiune.

*

Vinerĭ séra la Teatrul Național s'a dat o representație de gală în onórea studenților italienĭ, jucându-se „*Fântâna Blandusiei*“, poemă dramatică în 3 acte și în versurĭ, de V. Alexandri, care a fost jucată de d-nele: Ar. Romanescu, Titi Gheorghiu și de d-nii C. I. Nottara, I. Petrescu, I. Niculescu, V. Leonescu, I. Brezeanu, Th. Petrescu, Gh. D. Dimitriu, I. Cuțarida, V. Paciurea, Gh Carussy, P. Ciucurette, I. Constantiniu și Z. Bârsan.

Partea a doua a programului cuprinse: V. Alexandri: Ginta latină, disă în italienesce de d-na Aristița Romanescu. F. Paolo Tosti: Tamo ancora, Gr. Ventura, cântate de d-na Lucreția Brezeanu.

La sfîrșit a fost mare apotheosă.

Afișul, care a anunțat serata de gală în onórea studenților italienĭ, care e datorit d-lui Ștefănescu-Pitești, represintă înfrățirea italo-română prin douĕ femei.

*

Trei studențĭ, carĭ veniră dela Iașĭ, au salutat pe óspeții italienĭ în numele studențimei ieșene, rugându-ĭ sĕ visiteze și Iașii.

*

**La Brăila.** Se scie, că studenții italienĭ după-ce vor visita *Constanța*, vor merge la Cernavoda, spre a visita podul de peste Dunăre, de unde îmbarcându-se pe vaporul „Orientul“ vor veni la Brăila în diminéța dilei de 29 Sept. st. v. Pentru acésta studențimea universitară brăilénă a făcut următorul program de primirea óspeților italienĭ:

In diminéța dilei de Dumineca, 29 c., vre-o 20 de remorchere de aci splendid garnisite cu verdéță și pavoazate cu drapele, pe care vor fi îmbarcațĭ studenții brăilenĭ și delegațiunile studenților gălățenĭ împreună cu musica reg. 11 Siret din Galați, și fanfara comunală de aicĭ, represintanții autorităților și publicul espres învitat, vor pleca pe la órele 5 diminéța spre Cernavoda, spre a-se întîlni în drum cu vaporul „Orient“, pe care vor fi îmbarcațĭ studenții italienĭ.

La întêlnire mai multe salve de tunurĭ se vor da de pe remorcherele de aci, musicile vor cânta imnurile regale italian și român, după care se va forma cortegiul aquatic astfel: Intâiŭ va deschide calea un romorcher, apoi va veni vaporul „Orient“ avênd pe ambele laturĭ remorcherele cu studenții și musicile și în urmă celelalte remorchere cu învitații, pentru întêmpinarea studenților italienĭ.

La debarcader, studențimea va fi primită de către corpul didactic, cu elevii din localitate, de tóte societățile cu drapelele lor, de colonia italiană și un public numĕros.

Tot orașul va fi splendid pavoasat cu drapele italiene și române și se vor ridica mai multe arcurĭ de triumf pe unde vor trece studenții.

La tóte gările și comunele până la Bucurescĭ, pe unde vor trece, studenții italienĭ vor fi întîmpinațĭ de țĕranĭ și de elevii din fie-care comună.

## Salutul Ligei.

Cu ocasia sosirei studenților italienĭ în Bucurescĭ „Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor“ a lansat următorul salut óspeților italienĭ:

**Italiei și studenților ei.**

*Salve, Magna Parens!...*

Bine ațĭ venit, o studențĭ italieni, pe pămêntul României libere și independente.

Inimile și sufletele nóstre vĕ primesc și vĕ salută cu iubirea caldă a Românului, care îșĭ cunósce frații și binevoitorii.

Sunteţĭ, o Italienĭ, într'o țéră și în mijlocul unui popor, al cărui cult și venerațiune pentru *Santa Roma intangibile* au născut odată cu formațiunea conscientă a Românismului și legăturilor lui de înfrățire latină.

Vĕ iubim de mult, feciorĭ de frunte ai frumósei Italii!

Ţéra vóstră, grădină a Europei, a fost pictată şi cântată, cu tóte mândreţele ei, de Cronicarii şi de poeţii noştri, — încă din timpurile în carĭ, de-asupra tuturor ţĕrilor române, apăsa greu ceea-ce Dante, incomparabilul Florentin numesce *la grande angoscia*„ marele chin al luptei pentru viéţă.

Ca sĕ veniţĭ la noi, o tinerĭ ostaşĭ ai sciinţei şi ai dreptăţii, aţĭ străbătut munţĭ, rîurĭ, văi şi câmpurĭ, tóte pline de amintirile neşterse ale marilor voştri strămoşĭ.

Frumósa Veneţie şi superba Geneva, deştépta Pisă şi comerciala Ragusă, Florenţa, *la piu nobil cittá del mondo*, şi Roma-Mamă, Ierusalimul Neo-latinilor, au lăsat aci, din secolul XI-lea şi pănă în timpurile nóstre, suvenirĭ carĭ s'au întins eterne pe ţĕrmurile române ale Mărei Negre, în Carpaţii Gorjului şi ai Transilvaniei, pe câmpiile fertile ale Banatului temişan şi, mai cu sémă, pe undele de atâtea avuţii purtătóre ale bĕtrânei nóstre Dunăre.

Cetiţĭ, o voi mândră speranţă a Italiei de mâne, cetiţĭ vechile hârtii ale *Băncei di San-Georgio*; cetiţĭ miile de documente ale *Vaticanei* şi dispacciele baililor Veneţiei, — şi veţĭ vedé câte din avuţiile fără numĕr ale pămêntului românesc au plecat în evul-mediu şi în timpurile moderne spre splendidele oraşe ale Italiei.

Uitaţi-vĕ la ţĕranul Carpaţilor Transilvaniei şi la ţĕranul Dunărei române; aduceţi-vĕ aminte de Columna, care, de 1800 de anĭ, stă neclintită în Forul lui Traian la Roma; ascultaţĭ cuvintele ce sbóră de pe buzele nóstre; priviţi-ne figura, gesturile, portul şi sunt, sigur că veţĭ dice, o suflete gentile şi generóse: „minunea latinităţii şi romanităţii nu stă în apusul Europei, ci în rĕsăritul ei!“

Şi veţĭ dice, o studenţĭ italienĭ, după ce ne veţĭ cunósce mai bine, — veţĭ mai dice cu mirare şi cu iubire, cu admiraţiune şi entusiasm:

— Nimenĭ nu a arătat mai bine, de cât Românii de la Dunăre şi din Carpaţĭ, de la Nistru şi din Balcanĭ, puterea de resistenţă a rassei latine, şi a ei nemuritóre viéţă!

Gândiţi-vĕ la câte au suferit Latinii de la Dunăre şi din Carpaţĭ, fraţii voştri de sânge şi de limbă, şi iubiţĭ, o inimĭ gentile şi oneste, iubiţĭ România şi Românimea, acésta insulă de nobilă latinitate, care, sute de anĭ, mai mult de cât scumpa-vĕ Italie, a fost, érăşĭ după vorbele nemuritóre ale marelui vostru Dante, *nave senza nocchiero in gran tempesta*, navă fără conducĕtor în marea tempestă a valurilor de popóre streine, barbare, duşmane, cotropitóre.

Iubiţĭ, o Italienĭ, fericirile scump câştigate şi durerile fără de numĕr ale neamului românesc!

Ascultaţĭ în munţii României ce spune doina Oltului mânios şi spumante, şi ce spune frunda sonoră a stejarului carpatin!

După ce veţĭ fi cunoscut bine ce au fost şi ce sunt toţĭ Românii; după-ce inimile vóstre se vor fi înduioşat adênc la audul acelui gemĕt de suferinţe, care se ridică din paginile istoriei tuturor Românilor, *lango*, *lontano*, *peangevole*, *stanco*, cum dice genialul vostru Carducci; şi după-ce, la cunóscerea completă a suferinţelor Românimei, veţĭ fi suspinat dicĕnd cu Dante cuvintele adevĕrate şi sublime:

. . . . . . . . . i tuoi martiri
A lagrimar mi fano tristo e pio, —

e peste putinţă sĕ nu simţiţĭ, că o iubire neţĕrmurită pentru toţĭ Românii, fraţii voştri, vĕ inundă inimile tinere şi calde; e peste putinţă, ca sĕ nu lucraţĭ cu ei şi pentru ei, aşa cum Umanitatea şi sfânta Dreptate vĕ ordonă; e peste putinţă, ca sĕ mai ascultaţĭ vre-odată gura minciunei, *bocca che sente de fiele*! — şi vorba rĕutăţii care, *se biasima onora*, *quando lode inzozza*.

Căutaţĭ, o suflete tinere şi entusiaste, căutaţĭ de cunósceţĭ România şi Românimea! — étă ce vĕ rógă cu frăţéscă şi nesămuită căldură Românii din regatul României libere şi independente.

A ne cunósce bine, va sĕ dică a ne iubi mult!

Şi ne veţĭ iubi, o Italienĭ; simţim acésta în bătăile şi în dorul inimilor nóstre!

Vĕ veţĭ întórce cu bine în frumósa vóstră patrie!

Sub ceriul albastru şi în aerul dulce al Italiei vóstre, pe colinele pline de portocalĭ de la Neapole, pe pieţele şi forurile Eternei Rome, în lagunele Veneţiei, prin palatele de marmoră ale Genovei şi Florenţei, în docta Bolonie şi pretutindenĭ, *dall' Alpi allo Stretto*, din Alpĭ pănă la Far, spuneţĭ studenţĭ italienĭ, spuneţĭ şi cântaţĭ cu vocile vóstre tinere şi puternice, cu simpatia iresistibilă a etăţii vóstre, povestiţĭ şi trâmbiţaţĭ iubirea nóstră pentru Italia; afirmaţĭ legăturile nóstre eterne cu marea familie latină a Apusului european, arătaţĭ voinţa nóstră nestrămutată de a colabora latinamente spre binele omenirei şi spre gloria civilisaţiunei.

Faceţĭ acésta, o feciorĭ de frunte ai frumósei Italii, — şi generaţiile viitóre vor dice, că voi, Latinii de la Tibru, a-ţĭ serbat la începutul secolului XX-lea cu Latinii Dunărei *romanele triumfurĭ*, cântate de Virgiliu.

Bine a-ţĭ venit, o studenţĭ italienĭ, pe pămêntul României libere şi independente!

*Comitetul central al Ligei.*

---

## Din suferinţele studenţilor românĭ din Cluşiŭ.

In oraşul Cluşiŭ se scie, că se duc mulţĭ feciorĭ de Român, ca după-ce au isprăvit cele opt clase de gimnasiu la Blaşiŭ, Braşov, Beiuş séu Năsĕud, unde sunt gimnasii românescĭ, orĭ décă au isprăvit la vr'un gimnasiu unguresc, se duc, dic, bieţii Românaşĭ, sĕ înveţe mai departe, carte mai înaltă, la şcóla cea mare, care se numesce *universitate*. Aicĭ învaţă tinerii noştri, ca sĕ ajungă cu timpul doftorĭ, profesorĭ, séu advocaţĭ.

Şi se luptă cu multe greutăţĭ tinerii noştri, pentru-că la oraş traiul e scump, cărţile sunt scumpe, hainele sunt scumpe, ér de acasă părinţii cam puţinĭ banĭ le pot trimite. Fac însĕ şi ei cum pot şi se străduesc de învaţă bine şi se pórtă bine, şi mai capĕtă câte un ajutor de pe la Blaşiŭ, Sibiiu, Oradea, Năsĕud, orĭ din fundaţiunea cea mare a lui „Gojdu“ şi prin acest ajutor, care se numesce stipendiu, studenţii îşĭ mai uşuréză viéţa.

S'a înfiinţat nu de mult în Cluşiŭ şi o *„masă academică“*, adecă un fel de birt, unde studenţii pot mânca mai ieftin, decât la alte birturĭ, şi afară de acésta s'au făcut la acéstă masă câte-va fundaţiunĭ, unde se primesc studenţii sîrguitorĭ şi cu purtare bună şi li-se dă prândul şi cina gratis.

Şi în fie-care tómnă vin tinerii şi fac petiţii, arătând fie-care vrednicia sa. Pe temeiul vredniciei dovedite cu certificate, din carĭ se vede, că au făcut bine esamenele şi că s'au purtat bine, comisiunea îi alege pe cei mai vrednicĭ din cei vrednicĭ şi dice: Voi sĕ veniţĭ la „masa academică“, unde pe vremea prândului şi a cinei veţĭ găsi mâncare bună şi caldă, ca sĕ mai stringeţĭ putere şi sĕ puteţĭ învĕţa mai departe.

Şi regulamentul nu face alegere după neam şi lege, ci numai după hărnicie şi sîrguinţă.

Apoi când e vorba de hărnicie, deu, nicĭ Românaşii nu sunt între cei din urma.

Écă aşa s'a întêmplat, că mai mulţĭ studenţĭ românĭ au fost primiţĭ la „masa academică“.

Dintre studenţii maghiarĭ însĕ s'au găsit unii, carĭ au cerut sĕ fie şi ei primiţĭ la mâncarea de cinste, fără sĕ pótă arăta vrednicia, pe care au arătat'o Românii. De bună sémă, că aceştia n'au putut fi primiţĭ.

De aicĭ apoi s'a născut pismă şi au scris în fóia din Cluşiŭ, care pórtă titlul de *„Ujság“*, un articol veninos contra studenţilor românĭ, dicĕnd, că uite, cum sunt primiţĭ la „masa academică“ Valahii, carĭ sunt cei mai marĭ duşmanĭ ai Ungurilor şi după-ce întră la masa academică, se grupéză toţĭ la un loc şi nu vorbesc ungaresce, ci tot românesce la masă.

Şi i-au înjurat şi batjocurit pe Românĭ şi au cerut în numita fóie, ca sĕ fie daţĭ afară de la „masa academică.“

De bună sémă, că studenţii românĭ au sciut sĕ-şĭ apere şi ei drepturile şi s'au dus trei inşĭ, anume: Romul *Secoşianu* Cornel *Crăciunescu* şi Vasile *Meruţiu* la rectorul nniversităţii, care i-a mângăiat şi a dis, că îi va pedepsi pe acei studenţĭ ungurĭ, ér preşedintele comisiunei de la „masa academică“ a dat un rĕspuns tot în aceia fóie, în care arată cu cifre, că numai după vrednicie au fost primiţĭ studenţii, şi aşa se va face şi în viitor. Sĕ nu crédă Ungurii, că li-se va da ajutor, chiar de ar fi leneşĭ şi trândavĭ, numai pe motivul, că sunt Ungurĭ! Ér că Românii vorbesc la masă limba mamei lor, acésta nu se póte opri, pentru-că fie-care îşĭ are dreptul sĕ vorbéscă în limba sa maternă.

Aşa a rĕspuns preşedintele comisiunei, şi rĕspunsul lui este un rĕspuns frumos, care cam rar se aude pe la noi, mai ales în timpul din urmă, când pe tóte cărările se cere sĕ se vorbéscă numai unguresce.

Dér faţă cu batjocurile aduse la adresa Tinerimei române, studenţii noştri ce au mai făcut? Ei s'au unit cu toţii, ca nisce fraţĭ. Şi bine au făcut, că s'au unit, căcĭ din tóte părţile tot veştĭ rele audiam, adecă că între Românii cu carte nu prea este înţelegere şi unire. S'au unit aşa-dér şi au trimis din sînul lor pe Ioan *Giurgiu* şi pe Eugeniu *Şimonca* la redacţia diarului „Ujság“, sĕ céră socotélă pentru insulte. Apoi au tras sorţĭ şi a eşit la sorţĭ Petru *Titieni*, care sĕ se bată în duel cu redactorul *Zolyomi* de la „Ujság“.

După cum ne scrie corespondentul nostru din Cluşiŭ, duelul a avut loc erĭ la órele 3 d. m. în bercul Chintăului, aprópe de Cluşiŭ. Ioan *Giurgiu* şi Eug. *Şimonca*, ca secundanţĭ, au cerut condiţiunile cele mai grele, şi anume pistol cu trei schimbărĭ de glónţe şi după aceea duel cu sabie, pănă la incapabilitate. In urma pertractărilor însĕ au cedat şi s'au învoit la pistol cu un schimb de glónţe, distanţă 30 paşĭ şi 5 paşĭ avans din ambele părţĭ.

Tînĕrul Petru *Titieni* s'a achitat cu sânge rece de rolul, ce i-s'a dat prin sorţĭ, de a spăla ocara de pe numele Românilor. La comanda dată, ţintesce, trage, dér glonţul trece şuerând pe lângă adversarul sĕu, fără sĕ nimeréscă. Adversarul ridică şi el pistolul, şi ţintesce în studentul român, dér pistolul nu se descarcă.

Écă-aşa ajung tinerii noştri sĕ-şĭ espună viéţa pentru onórea numelui de Român, deşi din principiu ar trebui sĕ fie contra duelului, ca un lucru oprit de legile bisericescĭ şi civile.

Insĕ ce sĕ facă?...

S'a descoperit, după cum ni-se raportéză din Cluşiŭ, şi numele tînĕrului ungur, care a scris articolul înjurios şi suntem singurĭ, că senatul universitar îi va da pedépsa meritată!

---

# SCIRILE DILEI.

28 Septemvrie. v.

**Avis pentru cei ce plătesc dare.** De óre-ce mulţĭ dintre cetăţenii ce plătesc dare (contribuabilĭ) nu şĭ-au presentat cólele de dare la perceptorat *spre a se petrece în ele cât are sĕ plătéscă în anul acesta din fie-care soiŭ de dare*, perceptoratul orăşenesc din Braşov face cunoscut, că pană lunĭ în 13 Octomvrie n. 1902 *sĕ-şĭ presenteze negreşit cólele de dare la oficiul de dare orăşenesc* — căcĭ la din contră cei ce nu le-au presentat, vor fi pedepsiţĭ pentru disordine cu o amendă de 10 coróne. Orele de oficiu sunt de la 8—12 a. m. şi de la 3—5 după amédĭ.

**Românii din Maramureş.** De când cu potlogăriile administraţiei, pe carĭ tocmai acum le descósă comisarul ministerial Kaffka în comitatul Maramureşului, — cei cu musca pe căciulă, temêndu-se, că li-se va lua pânea din mână, au început sĕ ţipe ca din gura şerpelui, că patria maghiară e în pericol, şi că acei ce au atras atenţiunea guvernului asupra corupţiei administrative şi asupra exploatării poporului, sunt nisce trădătorĭ de patrie şi „daco-românĭ“, ér cei denunţaţĭ sunt apĕrătorii maghiarismului în părţile acelea expuse. Contra acestei acusărĭ colportate de şoviniştii corupţĭ şi de aliaţii lor jidovĭ, îi ia în apĕrare pe Românĭ în diarul „Budapesti Hirlap“ d-l Tomka Jenö. Dér îi apĕră „ca funia pe spânzurat“, scoţêndu-le în relief o mulţime de *virtuţĭ maghiare*, prin carĭ Românii maramureşenĭ s'ar deosebi de ceilalţĭ Românĭ, carĭ în cea mai mare parte ar fi „umiliţĭ, viclenĭ, trândavĭ, sĕracĭ şi susceptibilĭ pentru curentul dacoromân“... Slab lucru, când vrênd sĕ laudĭ pe cineva, nu o poţĭ face, de cât defaimând pe alţii, d-le Tomka!

**Numire.** Majestatea Sa Monarchul a numit canonic la Gherla pe d-l Octavian *Domide*, spiritual (duhovnic) şi profesor la seminariul teologic din acel oraş. Domnul Domide a absolvat teologia în Roma la anul 1891, de unde întorcêndu-se acasă a fost numit îndată prefect de studii în seminariul din Gherla, pe urmă spiritual şi profesor. Noul canonic este încă tînĕr, fiind în vêrstă numai de 33 anĭ.

**Pe statua regelui Matia** care se desvĕli mâne, Dumineca, cu marĭ serbărĭ în Cluşiŭ, va depune, spune „Lib.“, o cunună şi oraşul Hunedóra, unde legendarul rege îşĭ avea castelul sĕu favorit, păstrat pănă în diua de adĭ. Intêmplarea a voit, ca acest oraş iubit de rege de origine română, sĕ-i încununeze statua prin mâna primaralui sĕu român George *Dănilă*... însoţit de o deputaţiune din partea oraşului.

**Un nou subjude.** La judecătoria din Lăpuşul unguresc (Solnoc-Dobâca) a fost numit subjude (séu cum se dice în ţéră, ajutor de judecător) d-nul Alexe *Bogdan*, doctor în drept, care mai nainte a fost vice-notar la tribunalul din Bistriţa.

**Exportul petrolului român.** După statistica provisorică făcută de ministeriul român al domeniilor, în anul 1901 s'au produs în România 270,000 de tone petrol din care 230,000 în judeţul Prahovei, 17,000 în judeţul Dîmboviţei, 13,000 în judeţul Bacăului, şi 8,000 în al Buzĕului. Din acéstă cantitate 195,000 de tone s'a rafinat în ţéră, 17,000 de tone s'au exportat şi 50.000 tone s'au întrebuinţat ca material combustibil. Din cele 195.000 tone, ce s'au rafinat în ţéră, 25.575 tone sunt benzin, 53,681 tone gaz pentru luminat, 12,593 tone oleiŭ pentru uns, şi 84,424 tone drojdii. Exportul de petrol din România în cei din urmă doi anĭ financiarĭ a fost pe cum urméză:

| | 1901/902 | 1900/901 |
|---|---|---|
| *Anglia* | 17,522 | 26.900 |
| *Austro-Ungaria* | 19,676 | 14,978 |
| *Bulgaria* | 2,636 | 4,520 |
| *Elveţia* | 670 | 655 |
| *Germania* | 20.715 | 12,688 |
| *Italia* | 548 | 6,055 |
| *Norvegia* | — | 5,998 |
| *Turcia* | 691 | 4,778 |

**Mort dintr'o bătătură.** Românii, carĭ umblă încălţaţĭ în opincĭ, nu sciu ce este bătătura. O cunosc fórte bine cei ce umblă încălţaţĭ cu ciobote séu ghete strimte, cu deosebire coconiţele de la oraş. Şi e greu sĕ scapĭ de ea, după-ce ai căpĕtat'o, căcĭ prinde rădĕcinĭ în carne, pe carĭ cu greu le poţĭ stêrpi. Şi se fac pe degete, printre degete şi chiar pe talpa piciorului. Părintele-protopop catolic din Mohol (Bacĭ-Bodrog), Ujhelyi avea şi el o bătătură, care îi amăria viéţa. Mai deunădĭ se apucă sĕ o taie cu un briciu. A tăiat însĕ prea adênc, de a curs sânge, şi briciul fiind infectat, i-s'a otrăvit sângele, aşa că a trebuit sĕ-i amputeze piciorul din genunche. Nicĭ asta n'a folosit, aşa că peste câte-va dile a trebuit sĕ móră din causa afurisitei de bătăturĭ.

**Din Odessa** se scrie „Cronicei“: O parte din óspeții Bulgarilor la Șipca au sosit la Sevastopol, în frunte cu ministrul de rĕsboiŭ și cu generalul Dragomiroff, guvernatorul Kievului. Acolo se află și Țarul cu Țarina, carĭ călĕtoresc spre Livadia. Un alt vapor, cu ceilalțĭ óspețĭ a sosit în Odessa. Pe bulevardul „Istoric“ din Sevastopol, lângă fostul fort Nr. 4 din timpul rĕsboiului Crimeei, se va ridica un mĕreț monument al generalului Totleben, care va costa 250,000 ruble. Acesta se va inaugura cu ocasia aniversărei a 50-a a acelui rĕsboiŭ.

**Dela casina română din Beiuș.** Onor. membrii ai Casinei române din Beiuș sunt prin acéstă convocațĭ la *adunarea generală* a casinei, care se va ține Duminecă, în 6/19 Octomvrie la 5 óre p. m. în localul casinei. — *Beiuș*, 9 Oct. 1902 st. n. Antoniu *Palladi*, președintele adun. generale.

**Logodnă.** D-șóra Maria Mucĭu *Urechia* și d-l Emil *Folly* s'au logodit în Sibiiu.

**Douĕ fete arse.** Se scrie din Alba-Iulia: In Galda-de-sus (comit. Alba de jos) s'a întêmplat într'una din serĭ o grozavă nenorocire. Fata din casă (servitóre) a administratorului de moșie Zöldi, turnând petroleu (gaz) în lampă, și lampa fiind aprinsă, gazul a esplodat și s'a vărsat pe hainele fetei, carĭ au început sĕ ardă. La strigătele desperate ale nenorocitei, veni o a doua servitóre, ca sĕ-i stingă hainele. In loc sĕ le stingă însĕ, i-s'au aprins și hainele ei și amêndouĕ fetele au suferit arsurĭ așa de grozave, în cât peste câteva óre șĭ-au dat sufletul.

**Turburărĭ nouĕ în Rusia.** „*Lokalanzeiger*“ din Berlin publică o telegramă din Petersburg în care se spune, că la Priluski, în districtul Pultava, s'au reînoit desordinele țĕrănescĭ. Țĕranii umblă jefuind și au avut o ciocnire cu trupele în care se dice, că au cădut mulțĭ morțĭ și rănițĭ. Capii agitațiunei au fost arestațĭ.

**Morminte de pe timpul lui Alecsandru-cel-Mare.** La săpăturile, carĭ s'au făcut la Cheronea, s'au găsit mormintele soldaților macedonenĭ, morțĭ pe câmpul de luptă. Scheletele, ce s'au găsit sunt fórte bine conservate. S'a găsit de asemenea și o lance. Se scie că Cheronea e o localitate memorabilă, pentru lupta ce s'a dat între armatele macedonene sub conducerea lui Filip și armatele Atenienilor, Corintienilor și Boețenilor. In acéstă luptă s'a distins Alexandru-cel-Mare pe când era în vêrstă de 18 anĭ. La Cheronea de asemenea a fost o luptă la 86 a. Chr. a dictatorului Sylta cu regele Mitridate, ale căruí armate au fost conduse de generalul Archelaus. Cheronea este aședată în Boeția, lângă hotarul Focidei.

**Poliția secretă rusă din Sofia.** Diarul „*Nov-Vek*“ organul stambuloviștilor confirmă scirea dată de unele diare și desmințită de oficióse, că în capitala Bulgariei ar fi funcționând o poliție ruséscă secretă. Șeful ei este un óre-șĭ care Veisman. Polițiștii rușĭ umblau cu cărțĭ de liber percurs date de ministrul Ludskanof Acéstă poliție a luat parte și la serbarea de la Șipca, pentru a spiona pe macedonenĭ. Ce e mai trist, spune organul liberalilor Bulgarĭ, este că în acéstă poliție sunt și Bulgarĭ.

**Șépte poruncĭ ale școlarilor.** Magistratul orășelului italian *Reggio Emilia* ai căruí membri sunt democrațĭ, a dat pentru copiiĭ de șcólă următórele șépte poruncĭ:

I. Iubesce pe conșcolarii tĕi, căcĭ ei îțĭ vor fi tovarășii de muncă în viĕță.

II. Iubesce sciința, acest nutremênt al spiritului tĕu; iubesce pe învĕțătorii tĕi în tocmai ca pe tatăl tĕu și pe mama ta.

III. Folosesce fie-care di a vieții tale spre a face vr'o faptă bună; sĕmĕnă sĕmința bunătății.

IV. Cinstesce pe bărbații bunĭ și pe femeile cu dreptate, cinstesce pe toțĭ ómenii, ca pe tine însuțĭ. Nu pleca genunchele înaintea nimĕnuí.

V. Nu urĭ pe nimenea, nu face rĕu nimĕnuí. Cuvêntul acesta: rĕsbunare, sĕ nu esiste pentru tine. Nu-țĭ lăsa dreptul tĕu și nu suferĭ opresiunea!

VI. Nu fi laș, ajută celui slab, iubesce și cinstesce dreptatea!

VII. Nu uita, că tot ce e bun în lumea acésta, e resultatul muncei. Cel care în lumea acéstă gustă plăcerĭ fără a munci, răpesce adevĕratele drepturĭ ale omului muncitor.

Ințelepte „poruncĭ“, pe carĭ decă micuții le vor împlini în viĕță, vor fi membrii aleșĭ ai omenimei.



## O înmormêntare.

*Hațeg*, 8 Octomvrie 1902.

Doliu a îmbrăcat poporațiunea română și cu ea întreg Hațegul, când ca un fulger s'a lățit trista veste, că bravul și distinsul militar **Mihail Noac de Hunyad**, locot.-colonel în pensiune, în 3 Octomvrie a. c. diminéța în zorĭ șĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului.

Amare momente sunt aceste pentru surorile sale Maria măritată Bârsan și Susana, dér nu mai puțin pentru iubitul sĕu cumnat Ambrosie Bârsan, fost primar al orașului Hațeg, împreună cu fii și fica sa ca nepoțĭ, carĭ cu toții adêncițĭ în jale încunjurau sicriul scumpului defunct.

Ca fiu de familie nobilă și fruntașe grănițérescă din Hațeg, a fost dat în șcóla militară, după a cărei absolvire a înaintat pe acéstă spinósă și frumósă carieră cu distingere din grad în grad, până la rangul de locot.-colonel.

La acest grad îl copleși morbul de inimă și la sfatul medicilor, a trebuit sĕ se retragă în pensiune, deși câteva lunĭ îl despărțau numaĭ de avansament.

Rĕposatul a luat parte cu distingere la trei resbóie: în 1859 în Italia, la 1866 în resbelul cu Prusia și a treia óră la ocuparea Bosniei și Herțegovinei, unde a fost cel dintâiŭ care a întrat cu ficiorii sĕi printre glónțele inimice, ce ploua din tóte părțile, — și fără témă de mórte a ocupat orașul Seraievo. El a fost dér primul erou și în acest resboiŭ de ocupațiune.

In nenumerate rêndurĭ a fost în foc, unde glónțele inimice îĭ fluerau de tóte părțile și nimic nu l'a putut întimida, ca sĕ nu-șĭ glorifice numele, sĕ nu lupte cu abnegațiune pentru nĕm, patrie și tron, simbolul adorațiunei sale.

Suvenire din atâtea resbele, i-a fost, pe lângă micĭ suferințe corporale, vestmintele și chipiul sĕu, tóte ciuruite de glónțele inimice.

Tocmai pentru acésta a fost distins și decorat de Majestatea Sa și cu drag îl priviam când 6 decorațiunĭ îĭ împodobiau peptul sĕu, din care a isvorît curagiul și bravura strămoșéscă.

Și étă! Acela pe care nimic nu l'a putut înfrânge, astădĭ este condus la mormênt abia în etate de 64 anĭ.

Până era în viĕță, adeseorĭ a declarat și a cerut ca lui „sĕ nu i-se facă paradă séu pompă la înmormêntare și că numai la biserica sa sĕ i-se tragă clopotele“.

Intristații sĕi consângenĭ — deși au voit sĕ țină cont de acésta dorință — spre esemplul poporațiunei nóstre totușĭ înmormântarea s'a făcut spre cinstea sa, demnă pentru rangul sĕu și fruntașa familie al căreí membru a fost.

Serviciul dumnedeesc s'a început Duminecă în 5 Octomvrie a. c. la 2 óre p. m. prin binemeritatul protopresbiter Tit Vesp. Gheaja, asistat de preotul Ioan Medrea din Streiplopĭ.

Timpul a fost frumos. Inteligența și poporul fără deosebire de religiune și nĕm au alergat cu toții, ca sĕ dea salutarea din urmă acestui fiu al Hațegului, care s'a distins prin sinceritate, nobleța inimei, prin iubire cătră consângenĭ, prin stimă și respect cătră amicĭ și cunoscuțĭ, ér sĕracilor și strĕinilor a fost un adăpost, un stîlp de apĕrare și un scut, ceea-ce a făcut, ca amintirea lui sĕ rĕmână o suvenire dulce și scumpă din nĕm în nĕm.

Din punctul acesta de vedere bunul sĕu amic, protopresbiterul Tit Vesp. Gheaja, a rostit o pĕtrundĕtóre vorbire.

Cu cunoscuta-i oratorie, prin cuvinte alese, cu tonul sĕu cel pĕtrundĕtor și rĕspicat, arĕtând și desvălind viața, meritele și distincțiunile acestui meritat bărbat, ce póte servi drept esemplu pentru generațiunea presentă și viitóre, a stors lacrimĭ din ochii publicului, care umpluse piața cea mare a orașului.

Cosciugul de pe catafalc a fost ridicat de cătră căpitanul orașului și doi oficerĭ cu ajutorul sergenților de jendarmĭ. Atențiunea căpitanului de poliție și a oficerului de jendarmi din localitate, au fost de tótă lauda.

Cu toții l'au petrecut până la mormênt, unde l'au aședat spre odihna de vecĭ. Intristațĭ ne-am întors cu oftarea:

Dumnedeu sĕ-l odihnéscă!

Amintirea lui va rĕmâné întipărită pe vecĭ în inimile nóstre.

*Amicul.*

## Efisio Giglio Toss.

Ospeții italienĭ sunt în numĕr de 17 în frunte cu președintele și fondatorul Federațiunei *Corda Fratres*, d. Efisio Giglio Toss și Persico, vice-președinte.

*Giglio Toss* doctor în litere și filosofie își prepară tesa de doctor în drept, care pórtă ca titlu: „Studiul naționalităților din Europa“. Profesor recunoscut în tótă Italia, și cugetător profund în marile cestiunĭ ale naționalităților, se gândi că resolvarea acestei marĭ cestiunĭ nu se póte face de cât pregătind studențimea internațională la o înfrățire și la o cunóscere mai aprofundată a ei. Astfel, d. Giglio-Toss printr'un apel publicat în tótă lumea la 9 Aprilie 1897, invită studențimea internațională sĕ se confedereze.

In urma acestui splendid apel „*Corda Fratres*“ se fondă și peste 52 secțiunĭ din tótă lumea, cu China și Japonia. America și Europa 'șĭ trimeseră adesiunile lor, ér Giglio-Toss primi ca recompensă legiunea de onóre italiană, francesă și „*les palmes academiques*“.

Giglio-Toss este un naționalist luminat și cercetător profund al causelor dintre naționalitățĭ.

El este înconjurat în voiagiul sĕu la noi de 17 consulĭ din cele 17 marĭ orașe ale Italiei, și fie-care are carnetul și creionul în buzunar spre a nota ceea-ce vor vedé la noi, căcĭ din nenorocire marile nóstre chestiunĭ de naționalism sunt așa de puțin cunoscute în strĕinătate.

Giglio Toss este un mare patriot italian și iubesce până la venerație poporul român. Suntem sigurĭ, că va duce la Roma, și în tótă Italia impresiunile sale luminând întréga studențime italiană asupra lucrurilor românescĭ.

## Armatele statelor din Balcanĭ.

„Monitorul Otoman“ publică o statistică generală a statelor din Peninsula-Balcanică, despre finanțele și armata lor

După „Devnic“, aceste cifre sunt:

*Grecia* are 2 și jum. milióne de locuitorĭ. Budgetul este de 97.000.000 cheltuelĭ și 95 milióne încassărĭ. In cas de rĕsboiŭ póte sĕ scótă 160.000 de soldațĭ. Flota ei se compune din 90 de vase marĭ și micĭ, cu 33.000 tone.

*Serbia* are 2.700.000 locuitorĭ. Budgetul anual este de 65 milióne dinarĭ, un mic deficit. Organisația milităréscă este așa de bună, încât póte scóte în cas de rĕsboiu, până la 400.000 soldațĭ.

*Bulgaria* are 3.000.000 locuitorĭ. Budgetul ei variéză între 90 până la 102 milióne. In cas de rĕsboiŭ ar pute scóte 400.000 soldațĭ.

*Muntenegru*, cu 250.000 locuitorĭ, póte scóte 20,000 soldațĭ, în cas de rĕsboiŭ.

*România*, cu 6,200,000 locuitorĭ, și cu un budget de 200—230,000,000 lei, póte scóte 250—300,000 luptătorĭ.

„Monitorul Otoman“ nu vorbesce nimic de forțele armatei turcescĭ, niciĭ de budgetul Turciei.

Acéstă tăcere este fórte semnificativă pentru diarele bulgărescĭ, mai ales în împrejurările actuale!



NECROLOG. La 4 Octomvrie n. a rĕposat în Boziaș **Ioan Victor Moldovan**, în etate de 21 anĭ; a fost înmormêntat la 6 Octomvrie st. n. în cimiteriul bisericei de acolo. Rĕposatul a studiat la șcólele din Blașiŭ, de unde trecênd în România a întrat ca asistent la o farmacie în Iași, ér mai în urmă în farmacia Kiselevski din Fălticenĭ. A fost înscris și la universitatea din Bucurescĭ. Reîntors la casa părintéscă grav bolnav, după o bólă nemilósă de douĕ lunĭ a încetat din viĕță la 4 Octomvrie, lăsând în jale pe părinții sĕi Nicolau și Ana Moldovan, pe surorile sale Marița (învĕțătóre) și Aurelia, și pe frații sĕi Isidor și Nițu.

Fie-i țĕrîna ușóră.

## Programul esposiției din Sibiiu.

In ședința ultimă a comitetului s'a stabilit în mod definitiv programul serbărilor împreunate cu esposiția, ce se va deschide în sala cea mare de la „Gesellschafthaus“ Duminecă în 19 Oct. n. la órele 11 din di. Până la publicarea programului dăm spre orientare următórele date: Duminecă în 18 séra se va aranja în teatrul orășenesc concertul, la care cooperéză „Reuniunea română de musică din Sibiiu“, „Reuniunea de cântări din Sĕliște“, „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu“, „Reuniunea meseriașilor „Andreiana“ din Sebeșul-săsesc și corul elevilor din seminarul „Andreian“. „Reuniunea de musică din Sibiiu va esecuta și frumósa composiție „Măiestrii și plugarii“, strofe ocasionale de prof. A. Bârsanu din Brașov (dedicate esposiției industriale din Sibiiu), musica de directorul H. Kirchner (cor mixt cu acompaniament de pian). După concert va avé loc un comers festiv (convenire socială, la mese) în sala cea mare de la „Unicum“ (Restaurantul Kirscher), la care se vor ține discursurĭ ér Reuniunile vor esecuta mai multe cântărĭ.

Duminecă în 26 Oct. n., diua închiderei esposiției, Reuniunea sodalilor va da o representațiune teatrală tot în teatrul orășenesc, jucând piesele: „Vlăduțul mamei“, comedie în un act, și „Ruga de la Chiseteu“, comedie poporală în un act cu cântece și joc, de Ios. Vulcan. După teatru se aranjéza în „Unicum“, o petrecere cu joc.

Incât pentru însașĭ esposiția, s'a luat, hotărîre ca din lucrurile de mână mai alese și variate sĕ se alcătuéscă un album, ce se conțină modele originale (pe pânză), ér un al 2-lea lucrurile de mână fotografiate și eventual și colorate. Prin acésta se intenționéză a pune în mâna Românilor de

pretutindenea cum şi în a celor, carī încă nu cunosc particularităţile frumseţilor din portul românesc — câte o colecţiune de modele.

Avênd aceste in vedere, ar fi de dorit ca fruntaşii tuturor localităţilor nóstre sĕ nu întrelase a trimite la esposiţie până şi cele mai neînsemnate lucrurī, carī la aparenţă ar fi fără valóre, dér carī în faptă pot fi icóna fidelă a portului original.

## ULTIME SCIRI.

**Bucurescī**, 10 Octomvrie. Manifestaţia de aseră de la Ateneu, a fost imposantă. Rotonda Ateneului era plină de întrega elită intelectuală a Capitalei. In tribuna ministeriului de instrucţie se zăreau d-nii Dumitrescu, rectorul universităţii şi d l Adamescu, secretarul general al ministeriului. Când s'a esecutat „Marşul regal italian“ întréga asistenţă s'a ridicat. D-na Romanescu a recitat „Gintea latină“, Giglio-Toss se suie pe scenă, îşī ia tricolorul de pe piept şi-l pune pe pieptul artistei. După terminarea programului scena se umple cu studenţii italienī şi românī. Demetrescu şi Iliescu iau câte un stég român şi italian, ér Giglio-Toss légă stégurile, simbolisând astfel *frăţia italo-română*. Potop de aplause.

**Budapesta**, 10 Octomvrie. Negocierile asupra pactului se vor relua Marţī în Viena.

---

**Teatru german.** Dumineca, în 12 Octomvrie, se va da opereta „*Die Puppe*“, în 3 acte de Edmond Andrean.

---

## Curs de îngrijitóre.*)

Conform ordinului Preaveneratului Consistoriu Metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş, Nr. 5798—1902, — cu începerea de la 15 Octomvrie st. n. a. c. pe lângă „*Asilul de copiī model gr. cat. din Blaşiū*“ se va deschide un ***curs de 6 lunī pentru cualificarea îngrijitórelor de la Asilele permanente*** (állandó menedék házak).

După regulamentul ministerial pentru Asile, la acest curs pot lua parte de-odată numai 10 candidate.

Condiţiunile de admitere sunt:

1) Candidata sĕ fie deplin sănĕtósă, şi sĕ aibă etatea de la 18—40 anī.

2) Sĕ fi terminat cele 6 clase poporale, séu cel puţin sĕ scie ceti, scrie şi calcula bine.

3) Sĕ posédă în vorbire şi în scriere limba maghiară.

4) Sĕ aibă voce curată şi aud musical.

5) Sĕ aibă purtare morală bună, ceeace va avé sĕ dovedéscă cu atestat de la oficiul parochial.

6) Sĕ plătéscă la fondul Asilului taxa de 20 Coróne.

Candidatele, carī doresc sĕ fie admise la acest curs, sĕ-şī trimită cererile până la terminul de mai sus, eventual sĕ se presinte la subscrisul.

Vĕduvele, soţiile şi orfanele de învĕţătorī vor fi preferite.

*Blaşiū*, în 6 Octomvrie 1902.

*Ioan F. Negruţiu*,
preşedintele senatului Asilului infantil.

---

## Mulţămită publică.

D-l Gligorie N. Ţiţeiu mare comerciant în Braila — ca un demn urmaş al marelui binefacĕtor Vasile Sasu — a dăruit fondului comunei nóstre bisericescī, al cărei vrednic fiu este, suma de una sută lei.

Pentru acéstă faptă, — care dorim sĕ fie o vie pildă şi pentru alţī fii ai comunei nóstre bisericescī — esprim în numele comitetului parochial cele mai simţite mulţămite.

*Satulung*, 22 Sept. 1902.
(Bis. SS. Arch.)

*Romul Verzea*,
preşedinte al comitetului parochial.

---

*) Tóte diarele române sunt rugate a reproduce acest concurs, în spaţiul liber de taxă.

## Despre meserii (măestrii).

— Fine. —

Décă voim ca şi noi sĕ ajungem la o stare înfloritóre, atuncī sĕ ne formăm până când nu e târdiu clasa meseriaşilor, pentrucă timpurile în carī trăim sunt nespus de grele. Multele dărī, carī atât de greu apasă umerii sătenului nostru, pe di ce merge cresc, ér venitele în loc sĕ créscă şi ele — scad. Din economie, care este o ocupaţiune fórte cinstită, nu le putem suporta, căcī şi acum abia ne aduce atâta venit, ca sĕ putem trăi de pe o di pe alta. De aceea trebue sĕ căutăm de cu vreme ocupaţiunī mai cu venit, precum sunt măestriile.

De plugărit însĕ Românul nostru nu se póte despărţi, pentru-că în el s'a înrădĕcinat deja credinţa greşită, că „precum au trăit moşii şi strămoşii mei, vor puté trăi şi pruncii mei, fără de a face din ei măiestri“. Da, aşa a fost mai de mult, când ómenii erau cu mult mai puţinī ca adī şi aveau atâta pămênt, încât nicī lucra nu-l puteau de tot. Dér acum s'au schimbat treburile cele bune de demult, căcī ómenii s'au înmulţit şi pe di ce merge tot mai mult se înmulţesc, ér pămênt încă au cu mult mai puţin ca atuncī; mai târdiu vor avé şi mai puţin. Astădī, décă un ţĕran are 20—30 jugere de pămênt şi ceva vituţe, dicem că e în stare bună, deşi — póte — are atâtea datorii, încât va fi silit a le lăsa moştenire copiilor, căcī el nu le póte plăti tóte. Averea ce o are se va împărţi între 4—5 copii, ba adeseorī în părţī şi mai multe. Si atuncī ce i-se vine la unul? Nimica tótă! Şi atuncī ce va face? Va fi silit sĕ ia lumea în cap, séu sĕ lucre la alţii ca diler orī servitor, ca sĕ-şī pótă agonisi pânea de tóte dilele. Astfel lucră de primăvara până tómna târdiu tot în brazda strĕinului. Atuncī mai merge cum merge, dér vine ierna când nicī de lucru nu prea capĕtă şi atuncī abīa cu mult nĕcas o mână de pe o di pe alta până primăvara, când vine érăşī vremea lucrului. De s'a legat de lume şi are copii, o duce şi mai rĕu.

Sunt mulţī părinţī fórte sĕracī, carī avênd copii mulţī din darul lui Dumnedeu, neputêndu-i hrănī şi îmbrăca, după-ce biată i-a scos din penele cele rele, sunt siliţī sĕ-i deie servitorī pe la ómeni cu stare şi de rênd, la carī, nu-i vorbă, învaţă şi lucrurī bune şi folositóre, dér de cele mai multeorī fiind lăsaţī de capul lor, învaţă şi se dedau numai cu rele: a bé, a fuma, a fura şi alte lucrurī fórte rele, pentru carī nimenī nu mai îndrăsnesce sĕ-i bage nicī servitorī, şi aşa ei rĕmân fără pâne. Din aceştia apoi se aleg nisce prăpădiţī ca vai de capul lor pe uliţele celor oraşe, séu dintr'o temniţă în alta.

Óre aceştī părinţī nu ar face mai bine, décă şī-ar da copiiī la măiestrie sĕ înveţe ceva, ca pe când vor cresce marī şi se vor apuca şi ei de lume, sĕ aiba o ocupaţiune din care sĕ pótă trăi neavênd nicī o avere? Nu numai că ar face bine, dér părinţii au datorinţa sfântă a se îngriji, ca copiiī lor, după-ce vor cresce marī, sĕ aibă din ce trăi, sĕ nu fie de risul şi batjocura lumei. Sĕ le asigurăm copiilor noştri pâne cinstită şi mijlóce de traiu mai bun şi mai uşor, decât al părinţilor lor, carī numai cu sudorī crunte şī-au putut câştiga pânea de tóte dilele. Se-i dăm la măiestrie, care, precum am dis, este o ocupaţiune fórte cinstită şi cu venit.

Se înţelege, că pentru a l da pe copil la o măestrie óre-care, are trebuinţă de învĕţătură. Decī până când copilul e în vrîsta de şcólă, sĕ-l dăm regulat la şcóla din sat, căcī şi la sate avem şcolī bune, séu airea. Acolo (în şcólă) sĕ înveţe a ceti, a scrie, a calcula, şi alte lucrurī folositóre, ce se predau în şcólă. In timpul cât umblă la şcólă sĕ-l facă părinţii a-le ceti câte ceva, mai cu sémă bucăţī de cetire, în carī se vorbesc despre măiestrii. Aicī părinţii sĕ le arete însemnătatea şi folosul măiestriilor, ca sĕ-l împretinéscă cu acele. Pretinia copiilor către măiestrii, e uşor de câştigat, pentru-că în şcólă încă aude de nenumĕrate-orī pe învĕţător vorbind despre ele. Când ajunge copilul vrîsta de 12—13 anī şi scie atâta carte câtă se învaţă în şcóla din sat, e timpul cel mai potrivit de a-l da la măiestrie.

Acum sĕ ne întrebăm, că la ce măiestrie sĕ-l dăm? Acesta e lucrul cel mai uşor. Sĕ-l lăsăm pe copil sĕ-şī alégă liber măiestria, care îi va plăcé lui, căcī pe acésta va învĕţa-o mai bine şi mai cu drag.

Părinţii sĕ caute un măiestru bun şi pricepĕtor, dela care copilul sĕ pótă învĕţa măiestria cât se póte de bine, ca la timpul sĕu sĕ devină din el un măiestru de frunte. Cu măiestrul apoi sĕ se înţelégă cât timp are sĕ stea copilul ca învĕţăcel şi cât va trebui sĕ-i plătéscă pentru învĕţătură. Tocméla se face cam aşa, că copilul trebue sĕ stea ca învĕţăcel 3—4 anī, în care timp părinţiī sunt datorī a plăti măiestrului o o anumită sumă de banī anual séu pentru timpul întreg, pentru care sumă măiestrul e dator sĕ-l înveţe şi sĕ-i dea mâncarea. Décă stă mai mult de 4 anī, atuncī séu nu plătéscă măiestrului nimic, séu numai fórte puţin. Vestmintele le dau părinţii de-acasă. Inţelegerea o fac ei între olaltă şi apoi încheie un contract de care trebue sĕ se ţină fie-care.

Măiestrul nu are drept sĕ-l întrebuinţeze pe copil la lucrurī de acele, carī nu se ţin de măiestrie, ci e dator sĕ-l înveţe. Copilul însĕ trebuie sĕ fie bun şi ascultător, el sĕ înveţe măiestria cu sîrguinţă.

Invĕţăceii încă umblă la şcólă şi aşa pe lângă măiestrie mai învaţă încă şi la şcólă o mulţime de lucrurī folositóre.

Acei părinţī, carī ar voi sĕ-şī dea copiiī la vre-o măiestrie în oraş şi nu sciu ce şi cum sĕ facă, céră sfat dela ómeniī mai pricepuţī, de la învĕţător, preot séu alţiī, carī cu drag le vor da poveţele necesare. Dér nicī odată sĕ nu facă de capul lor, sĕ se înşele, şi sĕ aibă apoi ocasiune de a dice ca Sasul: „Dă-mī Dómne mintea Românului cea de pe urmă“, — pentru-că atuncī va fi prea târdiu.

Ar fi fórte bine şi de dorit, ca copiiī sĕ-i dăm la tóte măiestriile, ca sĕ avem tot soiul de măieştrii atât la sate, cât şi la oraşe, unde şi aşa avem prea puţinī. Décă aşa am face unul adī, 2—3 mâne, poimâne şi mai mulţī, atuncī peste puţin timp am avé o clasă puternică de meseriaşī, carī ne-ar face cinste, ér acei bunī părinţī ar puté fi deplin liniştiţī, că şī-au îndeplinit datoria lor de părinţī adevĕraţī. Lī-ar salta inima de bucurie vĕdêndu-şī pruncii cu pânea în mână, înaintând din di în di în bunăstare şi avere.

Faţă de clasa meseriaşilor şi noi, atât inteligenţa cât şi poporul român, avem o mare datorinţă, datorinţa de a-i sprijini cumpĕrând numai dela ei cele de lipsă, pentru-că:

„Banii plugarului,
„Banii cărturarului,
„Sĕ se stringă, sĕ sporéscă
„Tot în pungă românéscă!“

Pe strĕinī în tot locul sĕ-i încunjurăm şi dela ei sĕ nu cumpĕrăm nimic, ci tot numai de la ai noştri, căcī numai aşa vom puté încuragia pe părinţī şi pe copii sĕ îmbrăţişeze măestriile.

Dela măiestrii se cere, ca în schimb pentru sprijinul nostru sĕ ne lucre bine şi punctual, sĕ nu ne înşele, şi mai pe sus de tóte sĕ rĕmână între tóte împrejurările cu trup, cu suflet ceea-ce s'au născut, adecă Românī adevĕraţī, pentru-că:

„Cine 'n altă lege sare,
„Nicī un Dumnedeu nu are.“

La una sĕ fim cu mare băgare de sémă, şi anume la aceea, *ca sĕ ne crescem măiestri de omenie, harnicī şi bunī* carī sĕ-şī pricépă bine măiestria, de óre-ce numai aşa pot spera, ca sĕ fie sprijiniţī. Decât sĕ ne crescem măiestri slabī, carī numai la cârpit şi stricat sĕ pricep, e cu mult mai bine nicī sĕ nu-i avem, pentru-că pe acestia nimenī nu-i bagă în sémă.

Sĕ deie Ceriul, ca cele dise de mine sĕ afle un adênc rĕsunet în inima poporului nostru, sĕ ne vedem realisată fierbintea dorinţă de a ne puté forma cât mai îngraba clasa meseriaşilor, pentru bunăstarea şi înaintarea poporului român.

*I. Mango*,
învĕţător.

---

## Culesul viilor.

Deşi nu au rodit în belşug viile în tóte părţile ţĕrii nóstre, totuşī nu ne putem plânge în general de o recoltă rea. Vin mult şi tot-odată şi bun nu vom avé. Cu atât mai vêrtos ni-se impune, ca mult-puţinul ce avem, sĕ-l recoltăm în condiţiunile cele mai bune, ca sĕ nu păgubim şi mai mult prin noi înşine. Vom începe culesul strugurilor numai atuncī, când sunt pe deplin copţī. ceea-ce cunóscem pe următórele semne: 1. Lemnul şi codiţa ciorchinei sunt cafenii; 2) peliţa ce îmbracă bobul este transparentă (străvĕdĕtóre) şi roşcată de sóre; 3) sucul din bob e dulce şi lipicios; 4) bóbele se deslipesc uşor de codiţă; 5) sîmburii sunt cafeniii. Esperienţa a dovedit, că un cules mai târdiu dă un vin mai de valóre decât unul de vreme. Sunt unele soiurī însĕ, ce putredesc uşor, şi acestea vor trebui culese mai curênd. Strugurii pe deplin copţī nu sufer de un ger uşor, ci numai cei necopţī şi acésta nu este pagubă mare, fiind-că ar strica numai şi strugurii cei bunī.

O regulă principală este, că separăm tot-déuna strugurii necopţī de cei copţī şi sĕ nu aruncăm tot ce culegem în aceeaşī putină, căcī un singur strugur necopt strică vinul de la alţī trei copţī. De aceea vom culege mai întâiū numai strugurii copţī şi mai târdiu şi rêndul al doilea, după-ce au ajuns şi ceilalţī în deplină cócere. In multe regiunī se comite mereu greşéla că se amestecă strugurii copţī cu cei necopţī şi ómenii se bucură, că au făcut mult must. Şi mai mare greşală se face la plantarea viiei, unde se amestecă diferite soiurī laolaltă şi resultatul va fi tot déuna, că întêmpinăm greutăţī la cules şi alegerea strugurilor.

Culesul sĕ nu se facă nicī-odată pe timp de plóie mare, nicī des de diminéţă, până-ce stă roua pe strugurī; fiind-că apa de plóie şi cea de rouă face vinul cu 4—5 grade mai rĕu; cu alte cuvinte: décă culegem pe rouă séu plóie, căpĕtăm mult vin, însĕ un vin rĕu. Nu se recomandă a culege des de diminéţă, din causa rĕcelii, care întârdie fierberea mustului. Strugurii necopţī, carī au suferit de ger, se vor culege înaintea strugurilor copţī şi se folosesc mai bine pentru a face rachiu din ei.

Pentru a ridica bunătatea vinului e recomandabil a tescui (presa) numai bóbele, fără codile lor, carī dau vinului un gust aspru, astringent (astrîngĕtor) şi acru In acest scop ne folosim de o aşa numită morişcă. Stugurii îi putem lăsa cu codile la olaltă opt séu şi mai multe dile înainte de a începe cu tescuitul. Când strugurii nu s'au putut cóce din causa verii recī din acest an, îi vom pune în teasc cu codī cu tot, fiind-că bóbele necópte şi tarī resistă apăsării presei (tésculni).

Inainte de a începe culesul, vom îngriji de vasele trebuinciόse, ca sĕ fie în bună stare şi curăţite cât se póte de bine. In cursul culesului în fie care séră vor fi de asemenea spălate. Tot asemenea vom îngriji, ca pentru cules sĕ avem lucrătorī de nădejde şi în numĕr îndestulitor.

(„B E“)

---

## Literatură.

A apărut „*Almanachul*“ societăţii „*Petru Maior*“ Budapesta 1901 cu un conţinut bogat şi ilustrat. Format 8° cu 144 paginī. *Preţul 4 coróne.* Se află de vêndare la Tipografia *A. Mureşianu* cu preţul indicat, plus 35 banī porto.

## HIGIENA.

### Poveţe despre păstrarea sănĕtăţii.

**Curăţenia.**

Pentru-ca omul sĕ fie sănĕtos şi frumos, trebue sĕ-şĭ ţie corpul tot-déuna curat. Necurăţenia produce bóle. In tóte diminețele sĕ ne spălăm mânile, faţa, capul, gâtul, gura şi dinţii cu apă rece şi cu săpun, sĕ ne ştergem cu un ştergar şi sĕ ne pieptănăm. Ómenii carĭ nu-şĭ ţin gura curată şi nu-şĭ spală dinţii în tóte dilele, mirósă urît din gură, dinţii lor se strică lesne, devin dureroşĭ şi cad de timpuriu. Asemenea sĕ spălăm mânile cu apă şi cu săpun după orĭ-ce lucru necurat, ér piciórele cel puţin odată pe sĕptĕmână. Din când în când sĕ spălăm corpul întreg; în timpul verei este priincios sănătăţei a lua adeseorĭ băi recĭ (feredee, scalde) în gârlă sĕu în rîu, nu însĕ în bălţĭ, heleştae, iazurĭ şi în alte ape stătătóre şi murdare. Este vătĕmător a se scălda cu stomacul plin şi îndată după mâncare, precum şi când corpul este înfierbîntat din alergătură orĭ din muncă, ci în asemenea cas sĕ odihnim puţin, pentru a ne răcori înainte de a întra în apă rece. Luând băi recĭ, sĕ nu stăm în gârlă séu în rîu mai mult de un sfert de oră.

Vestmintele şi încălţămintele sĕ se curețe în tóte dilele. Rufele trebue sĕ se schimbe adeseorĭ, căcĭ nu este sănĕtos a purta mai mult timp cămaşa şi ciorapii necuraţĭ. Este folositor ca sĕ nu ne culcăm séra cu cămaşa care am purtat'o diua, ci sĕ avem altă cămaşă pentru nópte. Este urît obiceiul a sufla jos mucii din nas şi a-i rĕspândi din nas pe mânĭ şi după acestea pe haine. Fie-care om sĕ aibă decĭ batistă, basma orĭ şervet, nu numai în dilele de sĕrbătorĭ şi pentru sudórea de pe faţă, ci şi pentru nas.

Aşternutul, locuinţa, tóte uneltele, vasele şi alte lucrurĭ din casă sĕ fie curate. Nu trebue sĕ fie cine-va bogat pentru a fi curat; casa celui mai sĕrac se póte întreţine cu curăţenie şi cu ordine. Tóte lucrurile carĭ le ţinem curate dăinuesc mai mult timp. O casă murdară nu este nicĭ odată sănĕtósă.

Frumuseţea corpului se strică prin necurăţenie şi prin viéţa neregulată. La fetele şi femeile sănĕtóse, rumenéla obrajilor ce au primit'o de la Dumnedeu, este cea mai frumósă, nu o mai putem înfrumseţa prin dresurĭ, văpselĭ şi sulimanurĭ. Este urît şi vătĕmător sănĕtăţei a spoì (a boì) obrajii cu dresurĭ şi sulimanurĭ, carĭ sunt obicĭnuit otrăvitóre. Fetele cu obrajii palidĭ, albĭ nu sunt sănĕtóse, şi în loc de a întrebuinţa dresurĭ, sĕ se caute cu doctor.

Femeile născânde şi copiiĭ nou-născuţĭ trebue sĕ se îngrijéscă cu mare curăţenie; cu păstrarea curăţeniei la nascere ferim pe femeia lĕuză şi pe copil de bóle grele; babele carĭ moşesc pe femeile din sate şi carĭ n'au învĕtat la şcóla de móşe meşteşugul moşitului, nu sciu cum se pot preîntêmpina bólele carĭ se ivesc la mumă şi la copil la nascere şi curênd după nascere; de aceea este trebuinţă, ca femeile însărcinate sĕ cheme la facere o móşă învĕţată, care scie mai bine rostul moşirei şi a îngrijirei femeei lĕuze şi a copilului. In cele dintâiŭ trei lunĭ după nascere sĕ se scalde copilul în apă căldicică curată, rĕmănênd în baie 5 până la 6 minute; décă se póte, sĕ se scalde în tóte dile şi de la a treia lună înainte, décă nu se póte acésta, sĕ se scalde copilul cel puţin de două orĭ pe sĕptĕmână. După baie sĕ se usuce bine tot corpul cu ştergar curat, sĕ se desfacă bine tóte creţiturile pielei pentru a se puté şterge mai bine, mai ales la gât, la subţiorĭ, de la pântece în jos, la ședut şi pretutindenea unde pielea se spuzesce lesne din causa umedelei şi a necurăţeniei. Capul cere o îngrijire osebită; el trebue spălat cu săpun şi pieptănat în tóte dilele. Scórţele aflate pe pielea capului şi lipite de pĕr sĕ se depărteze cu săpun şi cu pieptenele; décă ele se desfac anevoie, sĕ le muiem, frecându-le cu unt-de-lemn curat. Aşternutul şi vesmintele copilului sĕ fie cât se póte de curate, rufele sĕ se primenéscă adese-orĭ, cârpele sĕ se schimbe îndată după ce le-a udat copilul. Nu este bine ca cârpele ude sĕ se usuce numai şi sĕ se întrebuinţeze din nou fără a fi spălate.

Copiiĭ mai măricei trebue sĕ se deprindă de timpuriu ca sĕ se ţină singurĭ curaţĭ, sĕ nu mérgă la şcólă nespălaţĭ, nepieptĕnaţĭ, cu vestminte necurăţite, murdare; ci sĕ-şĭ clătéscă de diminéţă, de mai multe orĭ, gâtlejul şi gura cu apă curată, căcĭ prin curăţenie se preintêmpină multe bóle.

*Dr. I. Felix.*

## Din fisiografie.*)

*Corpurile carĭ se află în aer.* Pe fundul unui vas în care se află puţină apă, aşedăm un sfeşnic cu o lumînare aprinsă. Acoperim lumînarea cu un balon de sticlă al cărui gât sĕ se razime pe fundul vasului. In vas sĕ fie apă ca de două séu trei degete pentru-ca astfel aerul din balon sĕ nu mai comunice cu cel din afară. La începutul esperienţii vedem că lumînarea arde ca şi în aer liber însĕ nu trece mult timp şi flacăra devine palidă, se micşoréză, face mult fum, apoi se stinge fără ca cine-va sĕ sufle intr'ênsa. Étă causa pentru care se stinge lumînarea. Aerul este compus din două gaze de naturĭ diferite: unul puţin abundent dér care întreţine flacăra. Cel care întreţine flacăra se numesce *oxigen* ér care nu întreţine flacăra se numesce *azot.* Lumînarea ardênd în balon consumă oxigenul aşa că din causa lipsei acestui gaz se stinge flacăra.

*Corpurile carĭ se mai găsesc în aer.* Oxigenul şi azotul sunt corpurile principale din aerul atmosferic. Pe lângă acestea se mai află vaporĭ de apă a căror presenţă o constatăm cu o sticlă în care se află apă rece: pe pereţiii esteriorĭ ai sticlei, vaporii de apă se depun în stare de rouă. Acea rouă se forméză prin condensarea vaporilor din atmosferă ér nu din apa din sticlă de óre-ce apa nu trece prin pereţii sticlei. De altmintrelea este necesar ca în aerul pe care-l respirăm sĕ se afle o mică cantitate de vaporĭ de apă căcĭ aerul prea uscat nu este sănĕtos. Din acésta causă iérna se pune pe sobele de tuciŭ orĭ de tinichea un vas cu apă pentru-ca astfel sĕ se formeze în camere aburĭ carĭ umedesc puţin aerul.

Roua, bruma, céţa, norii, plóia, zăpada, etc., sunt proba cea mai vĕdită că în atmosferă se află mulţĭ vaporĭ de apă.

Când respirăm, dam pe nas şi pe gură între alte gaze şi aburĭ de apă. De acésta ne putem asigura în orĭ-ce di de iérnă: la frig aburii ce ne ies pe gură şi pe nas forméză un fel de céţă.

In atmosferă se mai află: un gaz numid *acid carbonic* cu care ne vom ocupa mai târdiu; pulberea şi fumul ce se ridică de la suprafaţa pământului; apoi nisce fiinţe vii, numite *microbĭ* pe carĭ nu-i putem vedé cu ochii liberĭ ci cu un instrument numit *microscop.* Unii microbĭ transformă vinul în oţet, alţii fac sĕ putredéscă cadavrele ér alţii sunt causa a o mulţime de bóle lipicióse.

Când intrăm într'o cameră în care au stat mulţĭ ómenĭ, simţim o odóre de nesuferit căcĭ, între altele, se află în acea cameră şi miasme date afara din corp prin piele şi pe căile respiratóre ca nefositóre, ba chiar vătĕmătóre. Aceste miasme fac ca aerul dintr'o astfel de cameră în care se află mulţĭ ómenĭ sĕ fie o adevĕrată otravă. Décă într'o astfel de cameră aducem un pahar cu apă, vedem că se depuns pe pereţii acelui pahar un fel de rouă care are un miros displăcut.

In timpul când trăsnesce în atmosferă, scânteia electrică adecă trăsnetul transformă o mică cantitate de oxigen într'un alt gaz numit *ozon*. Acest gaz este albastru şi are un rol fórte important în natură căcĭ arde miasmele din atmosferă şi priesce fórte bine sănĕtăţii ómenilor. Ozonul se găsesce la câmp, la munţĭ, în pădurĭ, în livedĭ. In oraşe nu se află ozon.

Aşa-dér, în aerul atmosferic se află: *oxigen + azot + vaporĭ de apă + acid cabonic + ozon + pulbere + microbĭ.*

(Va urma.)

*) Din Manualul lui S. Niculescu—Brăiliţenu.

## Un duşman al femeilor.

Sub domnia Ţarului Nicolae I, comandantul cetăţii Dünaburg era generalul Helvig.

Generalul, deşi era un bĕrbat frumos şi de-o etate potrivită, nicĭ cum nu putea suferì femeile.

Ţarul Nicolae, care iubia şi stima pe bravul general, a audit de ura lui fanatică contra femeilor.

Cu tóte acestea, ducêndu-se pe două dile la Dünaburg, a dus cu sine şi pe Ţarina Alexandra. Generalul a aranjat mare paradă militară, şi Ţarul a plecat la paradă cu trăsura trasă de patru caĭ.

Inainte de plecare Ţarul a învitat pe general sĕ poftéscă a ocupa loc în trăsură şi în decursul drumului sĕ dea esplicărĭ Ţarinei.

— Voiŭ însoţi pe Majestăţile Vóstre călare — rĕspunde generalul, încreţindu-şĭ fruntea. Ţarul era bine dispus şi încurcătura generalului îi fácea mult haz.

— Va fi prea lung drumul, Helvig! dise Ţarul bătêndu-l pe umĕr. Două-trei óre de călărit nu-ţĭ va face bine.

— Nu sunt încă aşa bĕtrân, Maiestate! Ţarul însĕ a rĕmas pe lângă dorinţa sa, şi aşa generalul a fost silit sĕ ocupe loc în trăsură.

Ţarul Nicolae I însĕ călărea pe lângă trăsură şi surîdênd privia la general cum se ţinea departe de Ţarina şi cum rĕspundea de încurcat şi cu fruntea încreţită la întrebărĭ, ba îşĭ întorcea şi spatele către Ţarina. De pe faţa sa, din mişcările sale nervóse, se putea vedé, că sufere tortură mare.

Suferinţele lui numai după finirea revistei au încetat. Atuncĭ însĕ Ţarul i-a plănuit o nouă tortură.

— Generale, îi dise Ţarul, ţinuta ostaşilor e de laudă sunt mulţumit cu tine şi pentru acésta, ca rĕsplată, astă séră cu Ţarina vom lua céiul la tine.

Generalul tresărind, nu scia ce sĕ se facă, şi de mânie îşĭ muşca buzele.

— Nu se póte, Majestate! Rară graţie, mare distincţiune, dér' nu pot primi. Ca om necăsĕtorit, în lipsă de soţie nu pot primi óspeţĭ de rang înalt.

— Ei, ei! Şi pentru ce nu te căsĕtorescĭ, amicul meu?

— Sunt prea bĕtrân pentru aşa ceva, Majestate.

— Cine îndrăsnesce a călări trei óre, iubite Helvig, acela se póte şi căsĕtorì! Dér nu face nimica. Astă séră Ţarina va lua cu plăcere rolul de „Dómna casei“ şi aşa vei puté primi óspeţi.

Generalul Helvig mulţămi întristat pentru distincţiune, şi aranjă o serată strălucită. Ţarina cu o deosebită plăcere purta rolul de „dómna casei“ şi se ocupa mult cu Helvig. Cu mâna proprie căuta pentru Helvig cele mai gustóse şi mai alese delicatese şi îi servi ceaiul.

Lui Helvig abia îi luneca pe gât mâncările de nĕcăjit ce era, şi cu mare disgust a beut ceaiul.

La despărţire însĕ a trebuit sĕ sufere ceva grozav.

Ţarina i-a întins mâna spre sărutare şi inimicul de mórte al femeilor a fost silit a-i săruta mâna.

Acésta însĕ era totuşĭ mai mult, de cât puté sĕ supórte generalul.

După depărtarea înalţilor óspeţĭ, s'a culcat în pat şi trei dile l'au scuturat frigurile. A treia di s'a sculat, şi a desinfectat locuinţa, vestmintele, a luat o baie, şi în fine scaunul pe care a şedut Ţarina, l'a tăiat bucăţĭ şi l'a aruncat în foc.

*G. O.*

## MULTE ŞI DE TÓTE.

**Eroismul unei mame.**

Un diar american ne aduce următorul act de eroism al unei mame:

La 8 Maiu, când se produse teribilul cataclism, care distruse oraşul Saint-Pierre cu cei 300,000 locuitorĭ, un mare numĕr de vapóre se găseau în port. Tóte fură distruse şi tóte persónele periră, afară de vre-o 30, care fură scăpate de un încrucişător frances.

In unul din aceste vapóre, pe care plóia de cenuşe ardĕtóre îl acoperi în câte-va momente cu o manta de foc, se găsa o tinĕră femeie care ţinea în braţele sale un copil în vîrsta de abia un an de dile.

Acéstă femee şi toţĭ ceilalţĭ pasagerĭ se precipitară pe puntea vaporului, căldura devenind înăbuşitóre în cabine, şi trebuia acolo sĕ înfrunte plóia ucigătóre care o arunca vulcanul.

Acéstă mamă, de care vorbim, deşi arsă din cap până în picióre, nu făcu nicĭ un cas de suferinţa sa atroce. Ea nu avea decât un gând: de a apĕra fructul dragostei sale. Şi ţinea mica fiinţă strînsă la sînul sĕu făcêndu-i un acoperemênt cu corpul sĕu.

Se găsi mama mórtă, dér copilul traia în braţele sale.

*

**Prisos de fete.**

In oraşul frances *Pons,* ómenii sunt cuprinşĭ de o grije mare. In tot oraşul de multă vreme, se nasc numai fete! Poporaţiunea oraşului e fórte neliniştită căcĭ de va merge tot aşa, nu sciu ce sĕ facă cu prisosul de fete?

Orăşelul are adĭ 260 fete şi numai 89 băieţĭ. Rĕmân dér 171 fete, carĭ anevoie pot nădăjdui sĕ ajungă şi ele la rolul menit femeilor în lume: adecă sĕ se mărite. Mai ales sunt supărate fetele însăşi. Se vorbesce deja de o mişcare óre care, prin care cer guvernului sĕ introducă acolo bigamia, adecă sĕ aibă un bărbat câte două femei. — Noi credem, că observaţia acésta din urmă cu bigamia o fi făcut-o vr'un scrib evreu în batjocură, căcĭ dór este sciut, că la popórele creştine nu se póte admite aşa ceva.



**Sosiţĭ în Braşov.**

Pe diua de 10 Octomvrie 1902.

Europa: Galus, K.-Vásárhely; Erös, Cs. Szereda, Weil, Komárom, Balás, Scheiber, Szojka Budapesta; Dr. Freyberger, Breslau; Wolschner, Friedl, Arzt, D-na Lindner, Viena.

Bucurescĭ: Franke, Oelsnitz; Schustermann, Lebstein, Pesta; Kasper, Homorod.

Orient: Corbu șef de gară, Plopeanu funcționar la căile ferate. Bratocea; Schatz, Reghin; Chera, Csermő.

Grand: Boronkay, Pesta; Petrovicĭ, Sinaia; Bosin, Apața

## Calendarul săptămânei.

OCT. (1902) are 30 ḍile. BRUMAREL.

| Ḍilele | Călend. Iul. v. | Călend. Greg. |
|---|---|---|
| Dum. | 29 C. p. Ciric | 12 Maximilian |
| Luni. | 30 M. Gregoriu | 13 Eduard |
| Marți | 1 S. ap. Ananie | 14 Galustus |
| Merc. | 2 S. Cip. și Eustin | 15 Teresia |
| Joi | 3 S. m. Dionisie | 16 Gal. apots. |
| Viner | 4 S. păr. Ieroteu | 17 Hedvig |
| Sâm. | 5 S. m. Catarina | 18 † Sf. Ev. Luca |

## Bursa de Bucuresci

din 9 Oct 1902.

| Valori | Do-bândă | Scad. cup. | Cu banĭ gata |
|---|---|---|---|
| Renta amortisabilă | 5% | Apr.-Oct | 97.— |
| „ „ Impr. 1892 | 5 „ | Ian.-Iul. | 98¼ |
| „ „ din 1893 | 5 „ | „ „ | 98.¼ |
| „ „ 1894 int. 6 mil. | 5 „ | Apr.-Oct. | —.— |
| „ „ Impr. de 32½ mil. | 4 „ | Ian.-Iul. | 85.½ |
| „ „ Impr. de 50 mil. | 4 „ | „ „ | 85.¾ |
| „ „ Impr. de 274 m. 1890 | 4 „ | „ „ | 86.½ |
| „ „ Impr de 45 m. 1891 | 4 „ | „ „ | 86 ¼ |
| „ „ Im de 120 mil. 1894 | 4 „ | „ „ | 86.¼ |
| „ „ Impr de 90 mil. 1896 | 4 „ | „ „ | 87.¼ |
| Oblig. de Stat (Conv. rurale) | 6 „ | Mai-Nov. | 87.¼ |
| „ Casei Pensiunilor fr. 300 | 10 | „ „ | —.— |
| „ comunei Bucurescĭ 1883 | 5% | Ian.-Iul. | —.— |
| „ „ „ din 1884 | 5 „ | Mai-Nov | —.— |
| „ „ „ din 1888 | 5 „ | Iun.-Dec. | —.— |
| „ „ „ din 1890 | 5 „ | Mai-Nov. | —.— |
| Scrisurĭ fonciare rurale | 5 „ | Ian.-Iul. | 98.⅜ |
| Scris. fonciare rurale din 1890 | 4 „ | „ „ | 87.½ |
| „ „ urbane Bucuresc | 5 „ | „ „ | 87.— |
| „ „ „ Iașĭ | 5 „ | „ „ | 81.¼ |
| Oblig. Soc. de basalt artificialĭ | 6 „ | „ „ | —.— |
| | V.;N. | | —.— |
| Banca Rom. ult. div. fr. 12.81 | 500 | 150 v. | |
| Banca Nation. ult. div. 85.— | 500 | intr. v. | —.— |
| Banca agricolă | 500 | 150 v. | 2370 |
| Dacia-România ult. div. 35 lei | 200 | intr. v. | 250.— |
| Naționala de asig. ult. div. lei 43 | 200 | „ „ | 154.— |
| Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30 | 250 | „ „ | 390.— |
| Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l. | 250 | „ „ | 385.— |
| Soc. rom. de hârtie ult. —.— | 100 | „ „ | —.— |
| „Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei | 100 | „ „ | —.— |
| Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0 | 200 | „ „ | —.— |
| „ „ „ „ 2 em. u. d. 0 | 1000 | „ „ | —.— |
| Soc. de fur. militare u. d. 60 l. | 300 | „ „ | —.— |
| „Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 l. | 1000 | „ „ | —.— |
| Sociat. p. constr de Tramaxs | 200 | „ „ | —.— |
| 20 francĭ aur | — | „ „ | —.— |
| Fabricile Unite de gazóse. | 12 | „ „ | —.— |

### Scompturĭ:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Banca nat. a Rom. | 5% | Paris | 3% |
| Avansurĭ pe efecte | 6 „ | P tersburg | 5% |
| Banca agricolă | 9-10% | Berlin | 3— |
| Casa de depunerĭ | 6% | Belgia | 3— |
| Londra | 3.— | Elveția | 3½ |
| Viena. | 3½ | | |

## Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 9 Oct. 1902.

| Semințe | Cualitatea per Hect. | Prețul per 100 chilograme dela | pănă la |
|---|---|---|---|
| Grâu Bănățenesc | 80 | 7.45 | 7.75 |
| Grâu dela Tisa | 80 | 7.35 | 7.65 |
| Grâu de Pesta | 80 | 7.05 | 7.65 |
| Grâu de Alba regală | 80 | 7.30 | 7.20 |
| Grâu de Bácska | 80 | .— | .— |
| Grâu unguresc de nord | 80 | .— | .— |
| Grâu românesc | 80 | .— | .— |

| Semințe vechĭ orĭ nouă | Soiul | Cualitatea per Hect. | Prețul per 100 chilograme dela | până la |
|---|---|---|---|---|
| Săcara | | 70—72 | 6.34 | 6.44 |
| Orz | nutreț. | 60—62 | 6.50 | 6.51 |
| Orz. | de rachiu | 62—64 | 5.25 | 5.40 |
| Orz. | de bere | 64—66 | 5.60 | 5.61 |
| Ovĕs | | —— | .— | .— |
| Cucuruz | bănățén | 75 | .— | .— |
| Cucuruz | alt soiu | 73 | —.— | —.— |
| Cucuruz | „ „ | | | |
| Hirișcă | | | 5.50 | 5.80 |

| Producte div. | Soiul | Cursul (Prețul per 100 chilograme) dela | până |
|---|---|---|---|
| Săm. de trifoiu | Luțernă ungur. | —.— | —.— |
| „ | „ transilvană | —.— | —.— |
| „ | „ bănățénă | —.— | —.— |
| „ | „ roșiă | —.— | —.— |
| Ulei de rapiță | rafinat duplu | —.— | —.— |
| Ulei de in | | —.— | —. |
| Unsóre de porc | dela Pesta | 77.— | 77.50 |
| „ „ | dela țéră | —.— | —.— |
| Slănină | svêntată | 62.— | 62.70 |
| Prune | din Bosnia | —.— | —.— |
| „ | | —.— | —.— |
| Lictar | Slavon și Serbia | —.— | —.— |
| „ | din Serbia în s. | —.— | —.— |
| Nucĭ | slavon nou | —.— | —.— |
| Gogoșĭ | sêrbesc | —.— | —.— |
| „ | din Ungaria | —.— | —.— |
| Miere | unguresci | —.— | —.— |
| „ | serbescĭ | .— | —.— |
| Céră | brut | —.— | —.— |
| Spirt | Drojdiuțe de s. | —.— | —.— |

## Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 7 Oct. n. de 46,859 capete, la 8 Octomvrie au întrat 615 capete și au eșit 717 capete, rĕmânênd la 9 Octomvre n. un numĕr de 46,754 capete.

*Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.*
*Redactor responsabil: Traian H. Pop.*

## Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Octomvrie n. 1902.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% | 120.25 |
| Renta de corône ung. 4% | 97.85 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% | 90.20 |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%. | 97.70 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. | 98.— |
| Bonurĭ rurale ungare 4% | 204 25 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone | 160.85 |
| Impr. ung. cu premii | 100 85 |
| Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin | 100.65 |
| Renta de argint austr. | 120.55 |
| Renta de hârtie austr. | 100.05 |
| Renta de aur austr. | 92.17 |
| Losurĭ din 1860. | 150 75 |
| Acții de-ale Băncei austro-ungară | 15.93 |
| Acții de-ale Băncei ung. de credit | 726.— |
| Acții de-ale Băncei austr. de credit | 684.25 |
| Napoleondorĭ | 19.02 |
| Mărcĭ imperiale germane | 116.97½ |
| London vista | 239.42 |
| Paris vista | 95.15 |
| Rente austr. 4% de corône | 95.— |
| Note italiene | —.— |

## Cursul pieței Brașov.

Din 9 Octomvrie n. 1902.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnot rom. | Cump. | 18.90 | Vênd. | 18.94 |
| Argint român. | „ | 18.80 | „ | 18.88 |
| Napoleond'orĭ. | „ | 19.04 | „ | 19.07 |
| Galbenĭ | „ | 11.20 | „ | 10.30 |
| Ruble Rusescĭ | „ | 2.54 | „ | —.— |
| Mărcĭ germane | „ | 117.25 | „ | —.— |
| Lire turcescĭ | „ | 21.40 | „ | 21.50 |
| Scris fonc. Albina 5% | | 101.— | „ | 102.— |

## Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 10 Octomvrie 1902

| Mĕsura sĕu greutatea | Calitatea. | Valuta în Kor. | fil. |
|---|---|---|---|
| 1 H. L. | Grâul cel mai frumos | 12 | — |
| „ | Grâu mijlociu | 11 | 30 |
| „ | Grâu mai slab | 11 | 10 |
| „ | Grâu amestecat | 8 | 40 |
| „ | Secară frumósă. | 8 | 10 |
| „ | Sĕcară mijlociă. | 8 | — |
| „ | Orz frumos | 7 | — |
| „ | Orz mijlociu. | 6 | 80 |
| „ | Ovĕs frumos. | 4 | 90 |
| „ | Ovĕs mijlociu | 4 | 80 |
| „ | Cucuruz | 10 | 80 |
| „ | Mălaiu (meiŭ) | 8 | — |
| „ | Mazăre. | 16 | — |
| „ | Linte | 13 | 50 |
| „ | Fasole | 10 | — |
| „ | Sĕmênță de in | 24 | — |
| „ | Sĕmênță de cânepă | 7 | — |
| „ | Cartofĭ. | 1 | 20 |
| „ | Măzăriche. | — | — |
| 1 kilă | Carne de vită | — | 96 |
| „ | Carne de porc | 1 | 04 |
| „ | Carne de berbece. | — | 72 |
| 100 kil. | Sĕu de vită prôspĕt | 44 | — |
| „ | Sĕu de vită topit | 64 | — |

# PUBLICAŢIUNE.

Pentru tóte realităţile aparţinĕtóre moştenitorilor defunctului Dr. Otrobán Nándor s'a fixat ḑiua de vênḑare

## pe 20 Octomvrie st. n. a. c. diminéţa la 9 óre

în cancelaria d-lui notar public regesc Schnell Károly (strada Vămii nr. 15) şi unde nu se va lăsa nimic din preţul strigărei. Oferte se vor primi şi în scris.

| | Corone. |
|---|---|
| 1) Casa de lemn, în Brassó (Scheiŭ) Podu Creţului nr. 107 nou (676 vechiŭ) indusă în cartea funduară nr. 2660, n-rii top. 3348, 3349. | 700 |
| 2) Villa din Predeal, cu tot mobilarul din ea şi cu aranjamentul, indusă în cartea funduară din Brassó, nr. 10.961 A † 25.404/12 nr. top. | 10,000 |
| 3) In Bácsfalu, casa cu nr. 446. cu 9 apartamente de locuit cu o grădină de póme, odăile folositóre pentru locuinţă de vară, dimpreună cu mobiliarul, indusă în cartea funduară nr 598 A † 1659/1, 1659/2, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665 n-rii top | 12 000 |
| 4) In Bácsfalu casa nr. 445, cu patru locuinţe şi grădină, indusă în curtea funduară nr. 589 A † 1358, 1359/2, 1360/2, 1361/2, 1363/2, 1364/2 n-rii top. | 5,000 |
| 5) In Előpatak staţiune balneră aşa numită „Villa Zona" cu întreg aranjamentul, cu mobilele din ea, cu dreptul la băi, la apa minerală, indusă în cartea funduară nr. 318 A † 1535, 1546/1, 1546/2, 1546/3, 1547, 3744 nr. top. | 8 000 |
| 6) Casele din Brassó, Strada Porţii nr, 16 şi cel vechiŭ 488, indusă în cartea funduară nr. 2560 nr. top 5434, şi casa din strada Spitalului nr. 11 nou şi cel vechiŭ 475, nr. top. 5420, două case legate una de alta (fost Hotel Baross.) | 80,000 |
| 7) Imobilul din Apácza loc de zidire, indus în cartea funduară nr. 1011, n-rii top 1601/2, 1602/2, 1603/3. | 100 |
| 8) Livadea din Tuşnad nr. 976 indusă în cartea funduară nr. A † 12,508/12 | 1,000 |
| 9) Realitatea aflătóre în Bölön nr. 634 indusă în cărţile funduare sub nr. A † 2759/3 | 2 0 |
| 10) O şură aflătóre în Agostonfalva. | 800 |
| 11) O baie de fer în Felső-Rákos, | 600 |
| 12) Realităţile aflătóre în Bardocz sub nr. 674 şi 736 indusă în cartea funduară sub nr. A † 263, 266 şi 267/1, 267/2 | 1,400 |

Din preţul strigărei ofertanţii au a depune un vadiu de 10% în banî gata sĕu în hârtii de valóre.

Informaţiunî se pot lua în cancelaria d-lui advocat Dr. Zakariás János (Brassó, Strada Spitalului militar nr. 3) unde se va lua în considerare condiţiunile date de d-l notar public regesc Schnell Károly.

Brassó, în 2 Septemvre 1902.

**Szabó Alexandru,**
esecutorul oficial al rĕmasului D-rului Otroban Nándor.

660,8—8







Abonamente la „Gazeta Transilvaniei" se pot face orî şi când pe timp mai indelungat sĕu lunare.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la Eremias Nepoţii.